

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — o-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

SLOVENEK

Ček račun Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Protestiramo v imenu božjih pravic!

Bivši nemški podkancler in sedaj nemški poslanik na Dunaju von Papen je na zborovanju v Celovcu pred par dnevi tako-le označil vsenemsko stremiljenje nove nemške vlade: »Mi želimo samo kulturno in duhovno zedinjenje in strnjene vse 31 milijonov Nemcev, ki prebivajo izven meja nemške države. Za to pa ni potrebno, da bi se spreminjale politične meje.« To je tudi naše stališče z ozirom na Slovenijo, ki prebivajo izven meja naše narodne države. Če se mi za nje potegujemo in njihove pravice branimo, s tem nikakor ne izražamo pohlepa po kakšni politični združitvi, ampak samo nezlomljivo voljo, da ohranimo med nami in med njimi kulturno in duhovno skupnost, ki je neobhodna podlaga za naše svojstveno trajanje kot narod. A ravno vsled tega našega krščanskega nazora, ki temelji tudi na naravnem zakonu, od katerega se v vprašanju obstoja naših slovenskih manjšin pod Italijo in pod Avstrijo nismo nikdar oddaljili, ali ga kedaj trenutnim političnim priložnostim na ljubo zatajili, imamo tudi pravico, da k načinu, kako je bila v naši sosedni Avstriji uvedena nova stanovska ustava, pod katero spadajo sedaj koroški Slovenci, napravimo nekaj pripomb, ki jih nam ne bodo vzeli za zlo vsi, ki se čutijo prizadete, marveč jih kot dobromišljene vpoštevali, predno ne bo prepozno.

1. Nobena država, niti demokratična, niti diktatorska, niti stanovska, ne more ugasniti pravic narodnih manjšin, ki živijo na njenem ozemlju, ker jih ščitijo predpisi božjega prava, ki jih kot vsečloveške norme nobena država samovolja ne more pravomočno izobčiti. Toda poleg zaščite božjega prava uživajo naši Slovenci na Koroškem še izrecno zaščito mednarodnega prava, ki se mu je Avstrija po svojih pravomočnih zastopnikih prostovoljno podvrgla, ko je podpisala dotične mednarodne pogodbe. Ako teh pogodb Avstrija dejansko ni držala, je to njena stvar, obveznosti še vedno obremenjujejo njeno vest in jo bodo obremenjevale vse dotlej, dokler jih ne izpolni. Toda navzlic tem zaščitam božjega in mednarodnega prava smo na svojo veliko žalost imeli priliko videti, da je nova ustava, ki je državno življenje od temena do nog spremenila in Avstriji mesto dosedanje demokratične dala sta-juoski obliko, šla hladnokrvno mimo slovenske narodne manjšine, ki je niti z besedo ni omenila, kot da bi bila pomerjena za kakšno abstraktno državo na luni. Avstrijski ustavopisec in oni, ki so mu dali navodila, so hoteli in vedoma nadmordili predpise božjega prava in s tem svojemu delu dali madež one krivice, o kateri pravi sv. Alfonz Ligurski, »da bo še na tem svetu maščevana«.

2. Toda, četudi je nova stanovska ustava hote, mala fide, s slabim namenom prezrla dolžnosti države do slovenske narodne manjšine, smo še vedno pričakovali, da bo avtoritativna vlada, in baš zato, ker je avtoritativna, to vrzel popravila, ko bo ustavo končno uveljavila, ter da bo pri dejanskem izvajanju njenih predpisov priznala slovensko narodno manjšino kot juridično telo s svojimi čisto svojimi osebnostmi in ji kot taki tudi z odprtimi rokami dala svoja lastna zastopstva v ustanovah, ki bodo odsele odločevale v življenju državne skupnosti. A kaj smo doživeli? Doživeli smo to razočaranje, da v osrednjih, vseh državnih, zveznih stanovskih svetih, ki so bili imenovani dne 1. novembra, nikjer ne najdemo kakšnega zastopnika Slovencev, niti v državnem svetu, niti v kulturnem, niti v gospodarskem. Zvezni sveti, ki so odraz avstrijske države, o slovenski narodni manjšini — molčijo. Toda ta molk z etičnega stališča ni prijeten in ne bo prijeten, ker se božje pravice ne dajo pokriti z nobeno zaveso. Kaj smo še doživeli? To, da dejansko slovenske narodne manjšine v koroškem deželnem zastopstvu ni. Avstrijska vlada ni smatrala za potrebno, da imenuje v deželno vladno vsaj enega izrazitega predstavnika Slovencev, niti ji ni padlo na um, da bi imenovala v deželni stanovski zbor kakšnega slovenskega kulturnega delavca, ali slovenskega obrtnika, ali slovenskega delavca. Če bi katoliške cerkve ne bila tako širokogrudna, kot se je na Koroškem zares izkazala, da je za svojega edinega zastopnika v deželnem zboru predlagala odličnega slovenskega rojaka dr. Blümla, bi koroški deželni zbor sploh niti vedel ne, da obstoja kje tudi drobce slovenske kulture. V tej zvezi je prisotnost dveh zastopnikov slovenskih kmetov v deželnem zboru le — ironija.

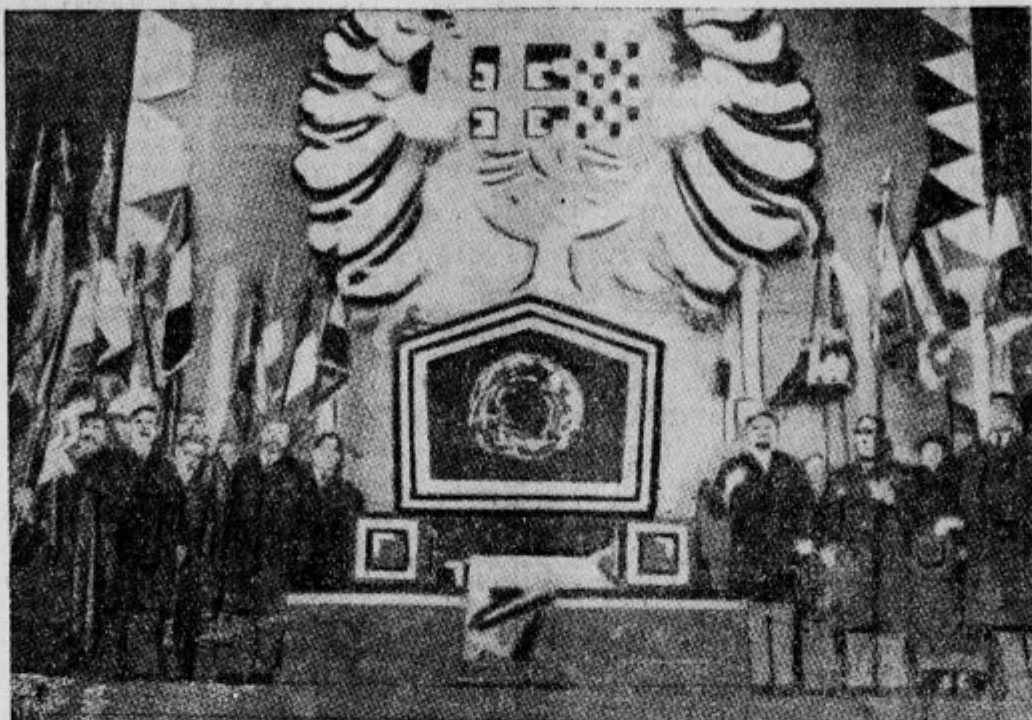
3. Iz tega sklepamo, da je avstrijska ustava po svojem besedilu, po svojem izvajanju in po volji njenih osebnostnih vodij, kljub neizbrisljivim božjim pravici in še vedno živim mednarodnim obveznostim slovensko narodno manjšino grdo prezrla, da ji je odkrila pridevek narodnosti in jo po srovem protinravem fašističnem vzoru brez vsakih jamstev včlenila v enolično in enakopopravno družbo z večinskimi narodom, kot da ne bi imela nobenih ločenih duhovnih interesov in je samo košček nove avstrijske nemške kulture, ki jo hoče ustava sedaj gojiti.

4. To nas je, odkritosrčno rečeno, presenetilo in užalostilo. Tembolj, ker se novi avstrijski poskus državne ureditve sklicuje na krščansko miselnost in naj bi se, po izrecnih izjavah vodij Avstrije, oslanjal tudi na okrožnico sv. četa o novi ureditvi človeške družbe. Cerkev pa je ena in ista povsod, v Avstriji in drugod. Načela krščanstva se na nobeni meji ne zastavljajo in ni je države na svetu, kjer bi bila dostopna za kompromisne rešitve ali prilagoditve. Krščanska načela, ki jim je božje pravo vrhovni zakon in krščanski nauk edina smerica v njihovem uveljavljanju, se ali izvajajo, ali pa se ne izvajajo. Srednje poti ni. To je za nas kristijane jasno in izključuje vsako slepomišljenje. Kako je torej mogoče, da se vlada, ki se naziva krščanska, z ustavo v rokah, ki je baje bitno krščanska in izvrševanju svoje oblasti, ki je nihče ne ovira, drzne na takšen način pohoditi bistveno krščanske pravice in

Ob 16. obletnici premirja:

Pod slavalokom zmage v Parizu

Veličasten mimohod francoskih bojovniških in rodoljubnih združenj v počastitev pokojnega jugoslovanskega kralja Aleksandra I. - Zedinitelja

Katafalk in jugoslovanski kraljevski prapor pod slavalokom na »Etuille« v Parizu, mimo katerega so v počastitev našega kralja korakala franc. bojovniška združenja.

Pariz, 12. novembra. AA. Čeprav je včeraj deževalo, se velikanske množice Parižanov niso dale ovirati, da ne bi ure in ure potpežljivo čakali, da pride tudi nanje vrsta za poklonitev pred katafalkom in posmrtno masko pokojnega kralja Aleksandra I. pod slavalokom zmage v Parizu. Velikanski kraljev prapor, ki je zastiral zapadni oblok slavaloka, je bil razkošno razsvetljen, tako da so se tri

jugoslovanske barve in beli orel videli celo na trgu Concordie. Bivši bojovniki v vrstah in nepregledna množica ljudi so zavzemali cele pariške ulice, medtem se je pa pod hladnim jesenskim dežjem vršila cerkvena slovesnost, ruski zbori so pa peli pod slavalokom. Cel gozd bojovniških zastav, težki invalidi na vozičkih, nepregledne vrste bivših bojovnikov in velikanska množica ljudi — vse je

bilo zbrano, da se pokloni pokojnemu zavezniku, ki še mrtve služi svoji domovini.

Izkazovanje časti se je vršilo vse dopoldne pod Slavalokom. Čeprav je bilo zelo mrzlo vreme, je defiliralo pred kraljevim katafalkom in njegovo posmrtno masko več stotisoč ljudi.

Prva je defilirala tako imenovana nacionalna fronta, kjer so združena razna patriotska društva. Na čelu ogromne množice so korakale modre srake. V drugi skupini so nosili pod steklom posmrtno masko blagopojnega kralja. Na eni strani te skupine je korakal znani kipar del Sarthe, ki je izdelal osnutek za spomenik blagopojnemu kralju Petru in Aleksandru I. v Parizu. Kraljevo posmrtno masko so položili zraven groba francoskega neznanega junaka pod Slavalokom in tedaj se je povorka ustavila. Takrat so pristopili katoliški duhovnik, protestantski pastor in rabin in opravili kratke molitve za dušni pokoj kralja Aleksandra in francoskemu Neznaneemu junaku.

Po molitvi je čelo povorke krenilo dalje, na Elizejskih poljanah je pa ob zvokih fanfare nastopil oddelek članov patriotske mladine v dolgih kolonah. Na čelu so nosili velikanski lovorevence s trobojnico, na kateri je bil napis: Zvestemu zavezniku, kralju-junaku in mučeniku, Aleksandru jugoslovanskemu — Nacionalna fronta. Defiliranje patriotske mladine je poteklo v popolnem redu.

Nato je stopala znana patriotska organizacija »Francistov« (francoskih fašistov), za njo pa člani organizacije »Francoske solidarnosti«, za njimi organizacija »Action Française« z oddelkom motociklistov na čelu. Na koncu defileja so stopali v lepem in imponantnem redu člani znane bojovniške organizacije »Ognjeni križi«, ki jih je vodil njihov voditelj polkovnik de la Rocque.

Vsa ta velikanska manifestacija v znak spoštovanja do blagopojnega jugoslovanskega kralja in iskrenega prijatelja do Jugoslavije je potekla v najlepšem redu in v navzočnosti velikanske množice francoskega naroda. Pariz je preživel v včeraj popoldne, koliko mu je do prijateljstva Jugoslavije in kako globoka je njegova bolest zaradi smrti viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja.

Viharne priprave za posaarski plebiscit

Angleška pest je streznila bojevitost Nemčije

Zeneva, 12. nov. Tajništvo Zveze narodov je objavilo poročilo komisarja za Posaarje g. Knoxa o nevezdržnih razmerah, ki jih je ustvarila »Deutsche Front«, nekdanja narodno-socialistična stranka s tajno pomočjo nemških oblastev. Ta dokument je toliko večje važnosti v trenutku, ko je Hitlerjeva vlada po svojih poslanikih v Parizu, v Londonu, Rimu in Bruslju protestirala proti imenu francoske vlade, da na zadevno prošnjo posaarskega komisarja napravi red v Posaarju s francoskimi četami. Radi posarskega vprašanja se je mednarodna napetost tako stopnjevala, da so nekateri listi pričeli že pisati o možnosti oboroženega spora. Oglasili so se med uglednimi Francozi, ki so svarili francosko vlado, da ne gre v tem sporu predaleč, ker bi morebitna oborožena intervencija izzvala oborožen odpor pri Nemcih. Napetost se je takoj poglobila v trenutku, ko je bil Berlin obveščen, da se je Anglija postavila na stališče Francije in da je pripravljena podpirati Francoze. Še več, nemški listi Anglijo celo obdolžujejo, da je ona dala pobudo za francoski korak. Ko je nemški poslanik v Parizu g. Köstler dal zunanjemu ministru Lavalu obljubo, da bo Nemčija spoštovala versajski pogodbo, v kolikor se nanaša na ljudsko glasovanje v Posaarju, je vse kazalo, da je nastopilo v tem pogledu med prizadetimi državami premirje.

Medtem je bilo priobčeno Knoxovo poročilo, naslovljeno na Zvezo narodov, in to še v času, ko se Knox sam mudi v Rimu pred odborom treh, kateremu je Zveza narodov poverila nalogo, da za jamči res povsem neodvisno ljudsko glasovanje v Posaarju. Knoxovo pismo je zbudilo v Zenevi pravo senzacijo in je posredna obtožba vse nemške politike v posaarskem vprašanju. Položaj Nemčije je toliko težji, ker je izstopila iz Zveze narodov in se torej v Zenevi ne more uspešno braniti.

dovoliti, da se v imenu krščanstva uvajajo protikrščanska načela nekrščanskega družbo. in državo-slovja? Človek strmi in gleda, in nehoti se pojavljajo dvomi v iskrenost vsega, kar smo v Avstriji videli vstati in rasti novega. Mogoče so pritiskale na vlado in ji vezale roke sile, o katerih je bolje molčati. Morda, tudi to je mogoče. Imenujte te sile! Kdo so? Da bomo vedeli, kdo ima v Avstriji tako moč, da navzlic krščanski ustavi in navzlic krščanskim močem na čelu oblasti, slovenska narodna manjšina ne more priti v vaj do tistih pravic, ki jih povečujejoča naštevata krščanski Bog! Če je namreč temu tako, bo mnogo boljše, da takoj odrečemo avstrijski ustavi in avstrijski vladi pridevek krščanstva. Pridobili bomo na jasnosti in izognili se bomo očitkom, ki so nas že tolikokrat tepli, da nosi krščanstvo odgovornost za dejanja, ki so jih zakrivali le njegovi nasprotniki.

Preizkušnja resničnosti krščanstva avstrijske ustave in njenih vodilnih mož je za nas postopanje z našimi krvnimi brati, ki tvorijo narodno manjšino v Avstriji.

Teror „nemške fronte“

Knoxovo poročilo je natiskano na 26 straneh in opisuje v prvi vrsti tajno delovanje organizacije »Deutsche Front«, ki ni po mnenju poročevalca nič drugega, kakor nekdanja narodno-socialistična stranka v Posaarju. Vse prebivalstvo v Posaarju je pod stalnim pritiskom te organizacije. »Deutsche Front« se postavlja v pozo nekake vlade, kakor da bi nad Posaarjem že zavlada Hitler. Kadar praznujejo v Nemčiji kak narodni socialistični praznik, tedaj pritiska »Deutsche Front« s svojimi tajnimi zvezami na prebivalstvo in ga prisili, da razobesi zastave. To dela z direktnimi grožnjami. Na posamezne organizacije in na posamezne zasebnike pritiska na ta način, da jim pošilja anonimna grozilna pisma, da jih včasih pokliče telefonsko ter jih opozori, na pazijo, kaj delajo, dan plebiscita in Hitlerjeve zmage je blizu, in z njimi tudi dan obračuna. Ko so narodni socialisti proslavljali praznik poletja — 21. junija in se katoliška mladina ni hotela pridružiti njihovem neumnemu početju, je »Deutsche Front« takoj razposlala letake, v katerih je stalo med drugim:

Grožnje s pokolji

»Ko bi mi bili že v letu 1935, bi nastopili proti tem gospodom nekoliko drugače. To so izdajci nemške države, to so izdajci plebiscita. Ko bomo združeni z Nemčijo, pride prav gotovo za služenja kazni. »Deutsche Front« organizira bojke vseh svojih nasprotnikov. Nasilje izvaja predvsem tajno. Prizadeti nimajo poguma, da bi se prišli pri posaarski vladi, ker se pač boje represalij. Tupatam kdo pošlje kako ovadbo, a obenem omeni, da noče postopati proti žalivcem »iz razumljivih razlogov«. Prebivalstvo je pod dojemom narodno-socialističnih groženj. V teh razmerah ni dano jamstvo, da bi se ljudsko glasovanje vršilo res svobodno.

Toda »Deutsche Front« gre še dalje. Z grožnjami je pridobila na svojo stran celo nekatere uradnike vlade same, razpredla je svoje niti tako daleč, da lahko vsak trenutek ugrabi najvažnejše tajne listine. Poročilo dokazuje, da ima »Deutsche Front« neposredne zveze z zaupniki onkraj meje, to je v Nemčiji, in tudi z nemškimi oblastmi s mimimi. V Saarbrückenu je vlada zaplenila več pisem, ki so bila poslana v Posaarje kar od nemških oblastnikov, seveda tajno. Nemška oblastva se direktno vtičkajo v Posaarje. Treba je priznati, da je začasna vlada sama preveč trpela delovanje nemške fronte in da je med njenimi člani samimi več takšnih, ki jo podpirajo.

Kam?

Odbor za ljudsko glasovanje je izdal proglas na saarsko prebivalstvo, v katerem se odločno zavzema za svobodo in sviri vse razgrajate pred posledicami, ki jih utegnejo zadeti, ako ne opuste svoje neznosne propagande. Proglas povdarja, da bodo volivci izbirali med tremi možnostmi: status quo, združitve s Francijo ali priključitev k Nem-

Baron Aloisi in predsednik Knox

čiji. Odbor opozarja, da je propaganda, bodisi v tisku, bodisi s pomočjo drugih sredstev preostrta. Volivcem grozi, da vse mogoče načine. Uvedla se je prava strahovlada, proti kateri bo odbor v bodoče nastopil z vso odločnostjo. Vsakdo lahko svobodno povdarja razloge, radi katerih meni, da je njegova teza bolj pravilna, toda nikdo ne sme z neodobljenimi sredstvi groziti nasprotniku. Proglas opozarja volivce, da sta se francoska in nemška vlada pred Zvezo narodov obvezala, da ne bosta izvajali nikakih represalij proti tistim, ki bi volili proti temu državam. Proglas sam je podpisal predsednik volivnega odbora Švicar Viktor Henry.

Anglija bo podpirala Francijo

Iz Londona poročajo, da je Knoxovo poročilo napravilo silen vtis tudi v Londonu. Tam so mneneja, da je Nemčija prelomila besedo, ki jo je dal Hitler sam, da se ne bo vtičkala v Posaarje in da bo pustila volivcem svobodo. Povsem tem je jasno, da so protesti nemških poslanikov proti ravnanju Francije, ki je pripravljena, da z oboroženo silo vzdrži red v Posaarju, ostali brez vsakega učinka.

Tajna vojaška pogodba med Anglijo in Francijo

Pariz, 12. nov. TG. Tukajšnji »Paris Midi« objavlja vest, ki je povzročila po vsem mestu največjo senzacijo. Francoski in angleški generalni štab sta namreč sklenila med seboj dogovor pod imenom »Pogodba o izmenjavi vojaških vest«, ki ima predvsem namen, zasledovati razvoj letalstva po raznih državah, ki posebej zanimajo Anglijo in Francijo. Tudi nizozemski generalni štab je bil naprošen, da se pogodbi pridruži, toda je povabilo odklonil. Pogodba je bila sestavljena še od rajnega zunanega ministra Barthouja in jo je končno veljavno sklenil general Weygand, ki se je v ta namen dalje časa nahajal v Londonu. S to pogodbo postaja resnica, kar je nedavno izjavil angleški minister Baldwin, da se namreč nahaja angleška meja na Renu. Kajti ta pogodba predvideva, da bo angleško letalstvo takoj na razpolago francoski vojski ob Renu, in to v štirih urah — to je razdalja od Londona do Renu — in se bo lahko takoj udeležilo obrambnih bojev.

Pariz, 12. nov. b. Ker so ntrdbe vzdolž vse francoske vzhodne meje popolnoma končane, se prične sedaj z gradnjo enakih utrdb na severno-vzhodni meji. Za prva dela je predvidenih 25 milijonov frankov.

Nova francoska vlada pred parlamentom

Vodeni načrti Flandinove vlade

Radikali so si izbrali za predsednika iramasona-žida Schmidta

Pariz, 12. novembra. c. Jutri se nova Flandinova vlada predstavi parlamentu. Vlada je že izdelala svojo deklaracijo, ki jo bo Flandin takoj ob začetku seje predčital na tribuni parlamenta. Položaj v parlamentu se je za novo vlado občutno zboljšal. Povsem izgleda, da je Flandin rešil ves parlament velikega strahu, ko je sprejel mandat za sestavo vlade, ki ni več omejen po vprašanih ustavnih narave. Zato v novi vladi izjavi ne bo nobene jasne izjave glede pretežnega ustavnega problema. Vsem se bo Flandin omejil samo na to, da bo izjavil, da bo sprejel sleherno zdravo misel o spremembi ustave, ki bo prišla iz vrst parlamenta. To je silno velika koncesija radikalski stranki, in zato tudi vse radikalno časopisje poje slavo Flandinu, kakor da bi bil radikal ali vsaj človek njihovega popolnega zaupanja. Tako bo jutri stavljal predlog zaupnice poslanec radikalne stranke Margaine. Vsebinske izjave bo obširna samo v listem delu, kjer bo govorila o gospodarskih načrtih vlade. Ta del izjave se lahko vse objame s stavkom v tem delu izjave, in ki pravi: »Manj državnega poseganja v gospodarstvo! Prepustimo osebnim svobodi pristoje! Zato bo vlada posvetila vse svoje moči, da se ojači mednarodna trgovina, ker je samo na ta način mogoče pomagati francoskemu gospodarstvu. Od tod na polje mednarodne politike je samo en korak. Vlada bo v svoji izjavi povdaruila miroljubnost Francije in bo do sledno izvajala politiko, ki jo je uvedel pokojni Barthou.

Vse to bo zelo pomirilo parlament in posebno še levičarske stranke. Jasno se vidi iz tega, da bo na jutrišnji seji radikalnega poslanskega kluba izvoljen za predsednika kluba iramason milejše

Izza zaves Semmeringa

Mussolinijev ultimat Gömbösu:

Brezpogojna obramba avstrijske neodvisnosti - ali osamljenost

Rim, 12. nov. b. Mussolini je po vestih, ki so jih dobili tukajšnji dopisniki nekaterih listov v fašističnih uradnih krogih, postavil Gömbösu kategorično zahtevo, da se Madjarska svečano obveže, da bo skupaj z Italijo dala Avstriji ne samo moralno, temveč tudi materialno pomoč v primeru, če bi bila ogrožena njena neodvisnost. Na ta način bi moral Madjarska podpirati ne samo avstrijsko neodvisnost, temveč tudi sedanji avstrijski režim. Vsekakor je značilno, da to vest vsi italijanski listi objavljajo brez komentarjev, prinašajoč pri tem mnenje budimpeštanskega »Esti Kurirja«, ki piše v nekem članku: Po tem, kar se trdi v italijanskih političnih krogih, so uspehi pogajanj med Mussolinijem in Gömbösom v Rimu ugodni radi tega, ker so se odstranila nekatera nesoglasja, ki so v zadnjem

Hujše kot v irancoski revoluciji

Zakaj kulturni svet molči?

Obtožbe vatikanskega glasila radi španskega pokolja

Vatikansko mesto, 12. nov. k. »Osservatore Romano« je v nedeljski številki priobčil članek o »krvavih in žrtvah«, ki je vreden vse pozornosti. Članek je napisal ravnatelj lista Dalla Tore. Začenja se s strašno ugotovitvijo: Španski pokolji, v katerih je na grozni način umrlo 35 duhovnikov, nimajo para niti v francoski revoluciji. V strašnih dnevih francoske revolucije se ni zgodilo, da bi bili zažgali žive žrtve in tudi ne, da bi postavili na prodaj njihovo meso v mesnicah z napisom: »Svinjsko meso«. Da je bilo v Asturiji manj žrtev, je pripisati bolj slučaj, kakor dobri volji krvnikov. Članek se zgraja nad tem, da se takozvani kulturni svet niti ne zmeni za to strašno početje. Kaj pomaga danes, da pred tem svetom protestiramo. Kulturni svet se danes zanima kvečjemu še za grozodejstva ki imajo neposredno politično ozadje in utesnjejo povzročiti mednarodne zapletitve. V ostalih si rad umije roke, češ: »To so notranje zadeve.« Svet pozablja, da so morile s svojimi žrtvami hoteli proslaviti ideje in vodila, iz katerih izhajajo tudi druga nasilstva, ki imajo povsem političen zaključek.

V socialističnih listih bereš na primer, da so to bile »anarhistične epizode«, ki jih je prinesel razvoj sam. To ni res. Ne smemo pozabiti, da je prišlo do strašnih dogodkov v Asturiji, v deželi rudnikov, kjer se je utaboril socializem. Tu so trgali iz duš vero z isto tehnično vztrajnostjo, kakor so dvigali iz zemlje ru. do. Poleg rudnika se je ustvarilo žarišče sovražstva in upora. Tu so sistematično in po vseh znamenstvih izsledkih sejali seme, ki je očitno rodilo obilen sad. Naj se moralni krivci ne skrivajo. Dejstvo je, da se delavski vzgojitelji niso upali protestirati proti strašnemu sadizmu svojih učencev. V resnici so jih oni čenčali, medtem ko so se delali, kakor da jih za držanje. Ko so se te deli vrgle v pokolji, ni nikdo več razlikoval ideje in programa od bombe, noža, dinamita in grmade. Podpisniki lažnih ukazov nove komunije, ki je izdajala svoje zakone, so poskrbeli za papir in pero s krvjo. Ne anarhisti in ne nihilisti niso tisti, ki so razkrojili parlamentarne vrste in jih dvignili

Boj kapitalu, ki ni socialno pravičen

Zveza med Rooseveltom in senatorjem Lafollettom

New York, 12. novembra. TG. Sinoči je predsednik Zedinjenih držav sprejel v daljšem razgovoru senatorja Lafolletta, ki je vodja novoustanovljene »napredne stranke«. Ta razgovor je vzbudil po vsej Ameriki silno zanimanje in listi napovedujejo vse mogoče bodočnosti nove stranke, o zvezi med Rooseveltom in Lafollettom in podobno, ker si hoče s tem pridobiti za se vse levičarsko usmerjeno prebivalstvo Amerike.

Senator Lafollette je ustanovil svojo stranko, ki se močno razvija med kmeti in med industrijskimi delavci, šele pred par meseci in je sedaj objavil podrobne cilje, ki jih stranka hoče izpeljati. Tako zahteva Lafollette zavarovanje proti brezposelnosti, socialne pokojnine za delavstvo,

linije Jammy Schmidt, namesto bojovitega Daldierja, ki je umaknil svojo kandidaturo. Še socialisti so zadovoljni in so na današnji seji sklenili, da ne bodo vložili nobene interpelacije. Samo pri glasovanju bodo podali načelno izjavo, ki pa bo za vlado zelo mila.

Komunisti grozijo z orožjem

Pariz, 12. novembra. c. Po manifestaciji skupščine, ki so jo priredili skupaj socialisti in komunisti v Lilleu, je izjavil voditelj francoskih komunistov Cachin, da današnji dogodki nalagajo komunistom in socialistom enoten nastop, ker se vse levičarske struje pozvane, da v najkrajšem času z orožjem v roki prevzamejo oblast v Franciji. To izjavo komunističnega voditelja je potrdil tudi tajnik Paul Faure, ki je skupaj s Cachinom prisostvoval manifestacijskemu zborovanju.

„Na vešala z Herriotom!“

Ob priliki večeršnje uradne proslave obletnice sklenitve premirja je korakalo po pariških ulicah nekaj tisoč ljudi, ki so vzklikali Doumergue in maršalo Petainu. Slišali pa so se tudi vzkliki: »Na vešala z Herriotom!« Drugače pa je ves večer pozno v noč na boulevardih vladala veličanska nervoznost. Policija je napravila energične ukrepe ter povečini vzdržala red in mir. Do težkih spopadov in pretepov je prišlo v Marseilleu, Lilleu in drugje. V Lilleu, kjer je bilo okoli 20 tisoč demonstrantov, so se slišali burni vzkliki proti vojni in vzkliki za svetovno revolucijo. V spopadih s policijo je bilo več ranjenih.

času motila italijansko-madjarsko prijateljstvo, in ker je, kakor kaže, madjarska vlada sklenila, da gre po poti, po kateri gre tudi Italija, namreč k ohranitvi neodvisnosti in teritorialne integritete Avstrije. To vprašanje ne samo, da mora ostati izven diskusije, ampak morata, ne glede na jamstva, ki jih nudijo mednarodne pogodbe, avstrijsko neodvisnost zaščititi Italija in Madjarska. Italija smatra, da je okrepitev prijateljskih vezi med Budimpešto in Dunajem koristno in rešilno, toda pri tem naglašja, da je to lahko samo pod pogojem, da se Madjarska odločno upre vsaki težnji Anschlusa. Madjarska mora to storiti, ker ni niti malo v njenem interesu, da Nemčija v katerikoli obliki priklene Avstrijo nase. Sicer bo Mussolini pustil Madjarsko pasti.

proti vladi, ki je vtaknila ponorele razgrajene v prisilno srajco. To niso tisti, ki so proglasili protestno stavko proti justici, ali tisti, ki so v parlamentu pšosili milost za tiste, ki usmiljenja niso poznali. Nasprotno, to so bili ljudje in stranke, ki so bili na vladi. Ljudje in stranke, ki so bili na vladi, se solidarizirajo z uporniki, s požigalci in krvniki. Oni so tisti, ki branijo svobodo mišljenja, dela in metode; oni so tisti, ki jih smatrajo za stranko, ki jih vidijo že v političnem in volivnem boju, ki delajo račune o bodočih sporazumih in zvezah, ki naj omogočijo levici do oblasti. Oni so tisti, ki navaajo države kot predstraže demokratske civilizacije, kjer je doma skrajni komunizem. Oni neprestano kažejo na države, kjer se je komunizem že udomačil, kjer je postal zakonik, običaj in država. Ti tudi radi poudarjajo, da ima ta država sedež tudi v Ženevi zavoljo miru, zavoljo bratstva, napredka in procvita sveta.

Toda iz teh žrtev bo vstala zmaga. To je obljuba samega Boga. Mi nečemo govoriti o mučnikih. Kljub temu naj omenimo, da so žrtve, ki so dale življenje v Asturiji za Kristusa, res pravi mučniki. Umrli so brez orožja, umrli so in svojim preganjalcem odpustili. Umrli so in delili odvezo. Klicali so Kristusa na pomoč, ko so jih napadli, mučili, sežigali. Bili so sami. Tako so odpustili, da so celo zamolčali imena svojih napadalcev, da bi ti ne prišli pred človeško justico. Mi jim moramo biti hvaležni in iz hvalečnosti poljubiti njihove grobove. Kristus Kralj je šel skozi novo Spanijo med klici novih mučnikov: »Hosanna!« Pozdravljen tisti, ki prihaja v Gospodovem imenu!, to je bil zmagovalni klic. Ti mučniki so poročstvo vstajanja.

Apostolski delegat - zaprt

Washington, 12. nov. c. Iz Mehike prihajajo zmeraj žalostnejše vesti o preganjanju katolikov. Danes je mehiška vlada dala zapreti apostolskega delegata nadškofa Floresa, katerega dolži, da je hujskal duhovništvo k uporu. Z njim sta bila danes aretirana tudi dva škofa.

Nova stranka v Ameriki

ustanovitve osrednje ameriške banke za pobiranje odnarinov, podpravljenje vseh javnih ustanov (železnice, elektrika, vodovodi, ceste, letalstvo ...), povisjanje državnih izdatkov, da Amerika čimprej pride iz sedanje stiske. Lafollette bo najbrž pri prihodnih volitvah nastopil kot kandidat za predsedniška republike in je po sprejemu pri Rooseveltu izjavil častnikarjem, da zahteva sedanja gospodarska slika temeljito preobnovo vseh političnih strank. On bo usmeril svoje delovanje po stališču, ki ga bo zavzel predsednik. »V Ameriki se mora začeti enkrat odločna ofenziva proti kapitalu, v kolikor ni dostopen za zahteve socialne pravičnosti.«

Pohorski hudourniki so zdiujali

Slovenska Bistrica pod vodo ...

Slovenska Bistrica, 12. nov.

Ze večeraj popoldne so se začeli grozeče zbirati temni oblaki, ki so kmalu zagrnili vse obzorje od Pohorja daleč tja do Dravskega polja. Zvečer je pričelo narahlo deževati in je vodni naliiv vedno bolj razmahnil vso svojo moč. Proti polnoči je začel pohleven dež prehajati v vedno hujši naliiv, ki je dosegel svoj višek okrog poltreh zjutraj. Ves spodnji del Slovenske Bistrice je bil tedaj že pol metra pod vodo. Dasi je bila še zgodnja jutranja ura, je bilo vse prebivalstvo pokoneč. Ljudje so preplašeni spravliali na varnejše mesto svoje stvari, da bi voda ne odnesla to, kar imajo. Alarmirano je bilo tudi tukajšnje vojaštvo, ki je bilo ves čas v pripravljenosti. Tudi požarna bramba je imela od polnoči dalje ogromno napornega dela. Bilo je treba preprečiti, da vodovje ne zamaši z donasajočim materialom struge pri mostovih in se ne razlije po mestu ter poruši vse, na kar naleti. V najhujši nevarnosti je bila Zurajeva hiša in njena okolica. Še sedaj popoldne je ves pod vodo in žaga sekveda tudi ne more obratovati. Vsa voda se odteka izpod Pohorja proti dravskemu polju.

Poldrugi meter ...

Črta med Slovensko Bistrico in kolodvorom je, kakor daleč se vidi, popolnoma pod vodo. Voda je ponekod visoka poldrugi meter ter drvi čez travnike in njive, skozi vrtove in hleve, ne meneč se za mostove in struge, neugnano proti Dravskemu polju. Sele visok in močan železniški nasip je zaustavlja in usmerja skozi predorčke, a na drugi strani se zopet razlije po širokih poljanah. Vse hiše v Slovenski Bistrici so popolnoma odrezane od sveta in ljudje ne morejo iz njih. Voda je udrla v kleti ter uničila vsa pišajo, ki je po večini iztekla. Poljski pridelki pa plavajo na vrhu, v kolikor jih voda ni odnesla iz shramb.

Reševanje šolskih otrok

Zjutraj ob pol 6 je odpeljal iz Slovenske Bistrice lokalni vlak proti glavni postaji. Ni pa prišel daleč, ko se je moral vrniti. Voda je visoko preplavila progo in je bila radi tega vožnja riskantna. Nato je poskusila prevoziti progo sama lokomotiva, ki pa se je morala istotake vrniti, ne da bi dosegla postajo.

Nato so bili poklicani gasilci, ki so s svojim popolnoma zasedenim gasilskim avtom — z njimi se je vozil tudi dopisnik »Slovenec« — prodrli skozi deročo vodo proti glavni postaji. Le izredno spretni vožnji soferja Boeka se je zahvaliti, da je avtomobil, ki je bil ponekod tri četr metra v vodi, dosegel postajo. Tam so gasilci natovorili na avtomobil šolsko deco in pa dijaštvo, ki se je danes seveda v veliko manjšem številu pripeljala z jutranjim vlakom z bližnjih postaj in je bila namenjena v slovenjebistriško ljudsko in meštansko šolo. Vožnja skozi vodo nazaj proti mestu je bila tem previdnejša, ker je ob česti globok jarek in je tam voda dosegla daleč okoli 2 metra. Prišlo bi lahko do katastrofe, če bi voda avtomobil, ki je bil zaseden po večini s šolsko mladino, odrinila s ceste. Vendar je avtomobil srečno prispel na svoje mesto. Pol ure pozneje je poskušala lokalna železnica doseči glavno postajo. Po zelo previdni vožnji je končno poskus uspel in so Bistričani dobili vsaj težko pričakovano postjo.

Nekateri kraji južno od ceste Slovenska Bistrica—Konjice ter južno od proge Poljčane—Celje, kakor tudi v okolici Celja so dobesedno odrezani od ostalega sveta. Svojo moč pa je uveljavila voda tudi v okolici Poljskave, Hoč in sploh okrajih pod Pohorjem. Sedaj se je najbolj pokazalo, kako nujno potrebna je regulacija potokov v slovenjebistriškem okraju. Ob vsakem najmanjšem deževju prestopijo poloki svoje neurejene bregove in namah so pod vodo velike površine plodne zemlje. Deževati

Še dve nesreči

Plat zvona zvonu neprestano ...

Slov. Bistrica, 12. nov.

Velike napore so morali v zadnjih dveh dneh prestati vrli tukajšnji gasilci. V nedeljo zjutraj so bili pozvani gasilci v Prebukovje, uro oddaljeno iz Slov. Bistrice. Okoli pol 2 je začelo namreč goriti pri posestniku Sturmu. Najprej se je vnela stanovanjska hiša, ki je bila kmalu v plamenih, radi hudega vetra pa se je vnelo tudi blizu stoječe gospodarsko poslopje posestnika Rudolfa Kranjca. Dasi je požarna bramba, ki je prispela na kraj požara okoli pol 4, zastavila vse svoje sile, je kljub temu vse pogorelo. Ljudje so si rešili le golo življenje. Razen poslopij so postli žrtev plamenov tri svinje, 9 kokoši, 2 voza in okoli 3 vagona sena. Skupna cena se cení na približno 30.000 Din, med-

Dr. Budak - aretiran

Genova, 12. novembra. c. Italijanska policija je danes aretirala v Genovi hrvatskega terorista emigranta doktorja Mileta Budaka. Policija ga je odvedla v genovske zapore. Osumljenec zanika sleherni udeležbo pri marsejskem atentatu. Aretiran pa je bil na zahtevo marsejskega preiskovalnega sodnika.

Odstop belgijske vlade

Bruselj, 12. novembra. c. Belgijska vlada je na svoji današnji seji sklenila podati na jutrišnji seji parlamenta demisiijo. Do demisiije je prišlo zaradi tega, ker v vladi ni soglasnosti glede ravnotežja proračuna.

Nova svetopisemska najdba

London, 12. novembra. TG. Dunajski profesor Hans Gerstinger javlja iz Egipta, kjer se nahaja v družbi dveh angleških učenjakov (med njimi tudi sir Frederick Kenyon), da so prišli na sled starim rokopisom sv. pisma v zbirki ameriškega raziskovalca Chester Beattyja. Rokopis je na rdečem papirusu in vsebuje dele evangelijev, razodetja in pisem sv. Pavla. Po njegovi trditvi je ta rokopis starejši kot Codex Sinaiticus in Codex Vaticanus in spada v dobo od 1. do 2. stoletja. Sir Frederick Kenyon je izjavil, da je ta rokopis nov dokaz, da je besedilo sv. pisma prišlo k nam neekrjeno in da so takimenovani Codex Bezae in podobne najdbe, ponaredbe pravičnega besedila.

Citroen odpusti 5000 delavcev

Pariz, 12. nov. m. Ravnateljstvo znane francoske tovarne Citroen je sklenilo, da bo prihodnji teden odpustilo iz tovarne nadaljnjih 5000 delavcev. Med drugimi bo odpuščenih tudi 200 inženjerjev in strokovno naobrazanih delavcev.

je okoli poldneva sicer prenehalo, vendar pa megleno ozračje priča, da se vsak čas zopet lahko vlijejo nov plohe.

Sp. Poljskava preplavljena

Preko današnje noči je poplavlilo razdivjavano vodovje, ki je pridrveto s Pohorja, po večini vse poljane. Pretresljiv je bil davi pogled. Kakor daleč se je videlo, je bilo vse pod vodo. Voda je napravila ogromno škodo predvsem radi tega, ker je pridrveto tako nepričakovano. Ker ljudje niso pričakovali hudourja, so pustili čez noč zaprte nekatere jezove in se je voda, v kolikor jezovi ni razdrila, še bolj razlila po poljih in travnikih, ponekod pa celo čez južno progo.

Voda divja skozi Hoče

Kakor ob hudi uri je pridrveto vodovje v današnjih zgodnjih jutranjih urah s Pohorja ter si utiralo pot skozi hleve, drvarnice in vrtove. Posrebno posestnikom pod Pohorjem je napravilo veliko škodo, saj je tam voda najbolj divjala. Odnosla jim je drva, krmo in druge poljske pridelke, udrla je v kleti in uničila vse, kar je tam našla. Ze itak obubožanega ljudstva se polašča obup, ker se bliža zima in grozi ljudem huda stiska.

Savinja zopet prestopila bregove

Celje, 11. novembra.

Močno deževje v nedeljo popoldne in naslednjo noč je povzročilo, da je Savinja močno narasla in že ponoči prestopila bregove. V Celju je začela voda že v zgodnjih jutranjih urah vdirati v kleti. Tako je bilo že zgodaj zjutraj v hišah, ki so ogrožene zaradi vode, vse pokonec, da spravilo na varno živče iz kleti. V prvih jutranjih urah je voda močno narasčala in je kmalu zalila cesto v Liscach, mestni park, otok, Masarykovo nabrežje, ves predel v Zavodni pod Starim gradom s sportnim igriščem na Skalni klet, podvoz pri hotelu Pošta, Glazijo in del Ljubljanske ceste, del Ispavčeve ulice ter del Dolgega polja. Voda je jako hitro narasčala in se je bilo bati, da bo na vseh teh poplavljenih mestih vdrla v pritična stanovanja, kar je povzročilo med prebivalstvom mnogo strahu in skrbi. Ob 10 dopoldne je bila Savinja 3,30 m nad normalo. Da je voda tako močno narasla, leži vzrok tudi v tem, ker je v nedeljo popoldne in zvečer posebno hudo deževalo v Savinjski dolini, medtem ko v večernih urah v Celju še ni bilo opaziti nevarnosti. Savinja je prinašala s seboj les in poljske pridelke. V vseholah se je vršil pouk samo prvo uro, nato so pa spustili otroke domov, ker se je bilo bati, da bi sicer ne mogli do svojih stanovanj. V opoldanskih urah je sicer začela voda malenkostno upadati, vendar nevarnost še ni odstranjena. Savinja je prestopila bregove in napravila mnogo škode tudi v Zalcu, Petrovčah in Laškem.

Celje, 12. nov. ob 7 zvečer.

Savinja je začela vpadati v prvih popoldanskih urah in je do 6 zvečer vpadla za 1 m in je nadaljnja nevarnost odstranjena. Iz Sv. Petra v Savinjski dolini poročajo, da je narasla Savinja napravila na nasipu pod mostom občutno škodo. Pod vodo je bilo tudi celo Levsko polje. Proti večeru je začela siliti v mestu v kleti talna voda. Ker je pritisnilo ostrejšje vreme, je upati, da je katastrofa pri kraju. Pač pa je napravila na polju, travnikih, kletih in v ogroženih stanovanjih občutno škodo. Danes popoldne ni več deževja.

tem ko znaša zavarovalnina le pičlih 6000 Din. Kranjevo gospodarsko poslopje, ki je istotako do tal pogorelo, pa sploh ni bilo zavarovano in znaša škoda 25.000 Din.

Komaj so se gasilci vrnili na svoje domove, že so bili poklicani v Vrhlog pri Črešnjevcu kjer je gorelo pri Simonu Bračiču. Šele pred par meseci na novo zazidano gospodarsko poslopje je do tal pogorelo. Pri tem posestniku je v teku dveh let že trikrat vse pogorelo. Rešili so le nekaj živine. Ko so se gasilci vsi izmučeni snoči podali k počitku, pa jih je ponoči spet spravila na noge voda, ki je pridrveto s Pohorja in ogrožala imetje občanov. Oba dneva sta bila za gasilce huda preizkušnja, ki jim gre za zares požrtvovalno delo vsa pohvala.

Jugoslavija vloži protest proti Madjarski pri ZN 21. novembra

Pariz, 12. nov. TG. V tukajšnjih diplomatskih krogih se razširja vest, da bo Jugoslavija vložila pri Zvezi narodov protest proti Madjarski vsled podpore, ki jo je nudila raznim teroristom, ki so odgovorni za umor jugoslovanskega kralja. Protest bo vložen po tej vesti na prihodnji seji Zveze narodov dne 21. novembra.

Osebnosti

Belgrad, 12. nov. m. Za veterinarskega pripravnika pri okrajnem načelstvu v Korenici je postavljen Marjan Koritnik, veterinar občine v Rogaski Slatini. — Na poštni in brzojavni urad Maribor 1 je premeščena Danica Miklavčič, pomožna pošto-brzojavna uradnica.

Drobne vesti

Veraeruz, 12. nov. c. Večera je odšlo na morje na izlet več motornih ladij. Na povratku sta se dve motorni ladiji zaradi visokih valov prevrnila in je pri tem utonilo 14 izletnikov. 30 so jih le s težavo rešili.

Port Artur, 12. nov. c. V soboto je divjal silen vihar v korejskem zalivu. Nevihta je ujela na morju vse korejske ribiče. Šele danes se je le malo ribičev vrnilo domov. 1300 ribičev je utonilo.

Rouen, 12. nov. c. Skandal, ki je izbruhnil v Rouenu, buje ni tako obsežen, kakor se je večeraj razneslo. Predstavniki delovnega ministrstva odločno demantirajo, da gre za 120 milijonov, ampak poudarjajo, da je izgubljenih največ tri do štiri milijone frankov.

Dunajska vremenska napoved: Spremenljivo in oblačno.

Kurat Matija Ljubša

Celje, 12. novembra.

Dolestno bo zopet odjeknila v krogih slovenske katoliške inteligence vest, da enega njenih glavnih predstavnikov ni več med živimi. Smrt, ki je letos tako neusmiljeno kosila v naših vrstah in nam pobrala nekaj naših najboljših mož, je zahtevala novo žrtev. Ni se silil v ospredje, ni bil deležen ne svetnih ne cerkvenih odlikovanj, pa vendar je bilo vse njegovo življenje, ki je bilo posvečeno samo znanosti in organizaciji slovenskega katoliškega dijaštva ter slovenskega življa v Gradu pred svetovno vojno, tako uspehov polno, da ne moremo mirno mimo te markantne osebnosti našega javnega življenja. Kaj je bil Slovenec Ljubša, bodo najboljši povedali naši zgodovinarji ter vsa tista slovenska akademska mladina in druga javnost, ki je videla pred vojno v Gradu vesel razmah našega krščansko-socialnega gibanja. Danes, ko ga ni več, šele lahko malo presodimo, kaj smo z njim izgubili.

Matija Ljubša je bil, kakor toliko in toliko naših najboljših mož, otrok kmečke hiše iz Slovenskih gor. Rodil se je 24. februarja 1862 v Vanetini, župnija Sv. Antona v Slovenskih gorah. Ljudsko šolo je obiskoval pri Negovi, nato pa je vstopil v mariborsko gimnazijo. Nov val, poln navdušenja za vse, kar je slovenskega, je šel takrat preko gimnazij, na katerih je študirala slovenska mladina. In ta val slovenskega navdušenja je zajel tudi mladega dijak mariborske gimnazije Matijo Ljubšo. Dopisoval si je s češkimi in srbskimi dijaki, naročal in čital razne slovanske knjige in časopise in si zaradi brzojavke, ki jo je poslal ob priliki praznika sv. Save 1. 1883 novosadskemu dijakom, nakopal disciplinarne preiskave. Po sedmi šoli je moral zapustiti Maribor, vstopil je jeseni 1883 na celjsko gimnazijo v osmi razred, kjer je poleti 1884 — torej pred 50 leti — maturiral. O vseh teh doživljajih, polnih dijaškega idealizma, je »Slovenec« čitateljem Ljubša sam pripovedoval letos v »Slovenec« dne 27. januarja. Po prestani maturi se je leta 1884 vpisal na teološko fakulteto graške univerze ter bil leta 1887 kot tretjeletnik posvečen za duhovnika. Ko je prebil nato še eno leto kot prezbiter v graškem bogoslovju, je odšel 1888 v dušno pastirstvo. Služil je kot kaplan v Fohnsdorfu in Arvežu, leta 1891 je pa nastopil službo kurata v Karlavski moški kaznilnici v Gradu, na katerem mestu je ostal do svoje upokojitve leta 1913. Po upokojitvi je živel do konca svetovne vojne še v Gradu, koncem 1918 se je preselil v Maribor, kjer je delal v upravnistvu »Straže« in »Glasnika Najsvetejših Sreč, dokler ni »Straža« prenehala izhajati. Leta 1926 se je preselil v Celje in pomagal do zadnjega zdrav kot riba, boleznij prav za prav ni poznal, mučil ga je več let le revmatizem, pa si je vedno hitro opomogel. Zadnja leta mu je bilo videti, da se vidno slabša. Letos ga je zopet prišlo in pred 14 dnevi je moral v bolnišnico, a so mu bili dnevi šteti. Upali smo sicer, da bo zopet vstal in prišel vesel v družbo, a ves up je bil zaman. V nedeljo ob pol 2 popoldan je sklenil svoje uspehov polno življenje. Mirno in Bogu vdano je prenašal zadnje dneve bolezni. Skoraj ni bilo opaziti, da bi bil bolan. Nekaj dni pred smrtjo je sprejel sv. maziljenje v navzočnosti 6 duhovnih tovarišev.

Matija Ljubša se je že zelo zgodaj, kot kaplan v Arvežu, začel baviti z lokalno-zgodovinskimi študijami. Sestavil je kronike raznih župnij, ki so shranjene v dotičnih župnijskih oziroma cerkvenih arhivih. Mnogo člankov, razprav, poročil in ocen je pa objavil v raznih časopisih: Grazer Volksblatt, Straža, Slovenec, Dom in svet, Vodičelj v bogoslovnih vedah, Časopis za zgodovino in narodopisje, Bogoslovni vestnik itd. Največ se je bavil s cerkveno-zgodovinskimi študijami, pisal je pa tudi o celovstvu, o zemljepisnem razvoju raznih župnij, o krajepisnih imenih itd. Več njegovih spisov je izšlo v ponatihu ali pa kot samostojne publikacije. (Glej »Slov. biografski leksikon«) Odkar je živel od leta 1926 v Celju, je ves svoj prosti čas porabil za raziskavanje celjske cerkvene zgodovine in je nekaj odlomkov že objavil na različnih mestih. Zadnji njegov članek je bil natisnjen v »Slovenec« dne 12. oktobra 1934. O smrti sv. Maksimilijana. Veliko ima zbranega gradiva, ki je deloma že urejeno, deloma še čaka spretnih roke, ki bo znala vse to urediti. Posebno obširno je obdelal življenje sv. Maksimilijana, celjska pokopališča, celjske duhovnike-rojake, organizacije itd. Bil je priden kakor mravlja. Če ni brskal po starih listinah, ni bil zdrav in zadovoljen.

Pa še z druge strani moramo predstaviti tega moža in opisati njegov pomen za naše življenje. Bil je med tistimi možmi, ki so orali ledino med graškim slovenskim katoliškim življenjem in pomagali ustvarjati mogočno stavbo slovenskega kršč. soc. gibanja. Bil je med ustanovitelj Slov. kat. akad. društva »Zarje« v Gradu in ves čas do prvega leta lahko rečemo njen najaktivnejši član in delavec; čeprav so ga od akademikov ločila leta starosti, je bil po duhu vedno mlad. Ni ga bilo v Gradu sestanka ali obnega zbora »Zarje«, katerega bi se ne bil udeležil Ljubša z društvenim traktom. Koliko dobrega je pa storil revnim slovenskim graškim akademikom, je pa vedel samo on in Tisti, ki piše človekova dobra dela v knjigo življenja. Bil je tudi med ustanovitelj ter najboljšimi svetovalci in delavci Slov. kat. izobraževalnega društva »Kres« v Gradu. Zaradi vseh teh njegovih zaslug je bil izvoljen za častnega člana »Zarje« in to je bilo tudi edino odlikovanje, ki ga je prejel v teku svojega življenja. Kot starešina »Zarje« je bil tudi član Slov. kat. akad. starešinstva ter se je najrajši mudil med starešinami. Mnogo se je udeleževal v Mariboru pri Kat. društvu rokodelskih pomočnikov in izdal o njegovi zgodovini spis, ki je izšel tudi v ponatihu.

V privatnem življenju je bil skromen in z malim zadovoljen. Življenja pot mu ni bila z rožicami postлана. Rečeval se je rodil, revež je umrl. Se od svoje skromne pokojnine se je vsako leto spomnil vedno tudi Vincencijeve konference in tako je on sam revež, dajal še drugim. Edino njegovo premoženje so bile knjige, katere je pa že pred leti podaril Zgodovinskemu društvu v Mariboru.

Sedaj ga ni več med živimi. Hudo bomo občutili to izgubo, ki je živo zarezala v naše vrste. Tolažiti nas samo zavest, da kurat Matija Ljubša ni zastoj živ in da je pri nebeškem Očetu, katerega volji se moramo vsi ukloniti, že prejel večno plačilo za vsa svoja velika in dobra dela. Počival bo v miru na celjskem okoliškem pokopališču, kjer bo čakal vstajenja. Slovenska katoliška inteligenca pa bo ohranila svojega odličnega predstavnika v trajnem spominu.

Občni zbor Akademske zveze

Pretekli teden se je vršil redni občni zbor Akademske zveze v Ljubljani. Občni zbor je vodil predsednik Lah Zdenko. Poročili predsednika in tajnika Röggerja Antona sta nudili pregled močnega organizatoričnega dela kat. akademikov na znotraj, na univerzi in v javnosti. Na univerzi predstavljajo naši akademiki daleč najmočnejši organiziran faktor. Mlada katoliška inteligenčna generacija je dokazala, da njena trdna skupnost ni prav nič razmajana, marveč nasprotno, ta skupnost je danes trdnjša kot kdajkoli. V tej skupnosti živi neskaljena idejna jasnost in močna zavest povezanosti s slovenskim ljudstvom.

Po poročilih in razrešnicah upravnega in nadzornega odbora so sledile volitve novega odbora.

Za predsednika je bil izvoljen Žebot Ciril, cand. iur.; v ostalem pa so: podpredsednik Zalefel Vinko, tajnik Vrhovec Lojze, cand. iur., blagajnik Berkopce Tone, gospodar Zajec Jože, knjižničar Kiki Franc, revizorja Lah Zdenko, cand. iur. in Jenko Franc, cand. iur.

V debatji se je odločno podčrtala misel, da

— Skladišče tekstilnega blaga v ognju. V Senti je te dni izbruhnil ogenj v tekstilni trgovini Vukov & Filipenko, ki je uničil vse skladišče trgovine. Požar je izbruhnil v nedeljo, ko ni bilo nikogar v trgovini. Mimoidoči ljudje so opazili, kako se kadi iz trgovine. Poklicali so gasilce, ki so bili v par minutah na mestu ter so po enournem gašenju požar ugasili. Toda čez eno uro je požar ponovno izbruhnil, nakar so zopet prihiteli gasilci. Toda to pot ognju niso bili kos, kajti v plamenih je bilo vse skladišče tekstilne robe. Ko je lastnik Filipenko videl uničenje po ognju, je potegnil samokres in se hotel ustreliti. Komaj so mu prisotni gasilci to uhranili. — Škoda cenilo nad 200.000 Din.

mora postati društveno življenje še intenzivnejše in da se mora pritegniti k skupnemu delu prav vse člane »Danice«, »Zarje« ter članice »Savice«.

Novoizvoljeni predsednik Žebot Ciril je zaključil občni zbor s pozivom na notranjo duhovno in zunanjo organizatorno pripravo na Evharistični kongres vseh jugoslovanskih katoličanov, ki bo v juniju 1935. leta.

Če hiša nima dimnika...

Maribor, 12. nov.

Maribor se postavlja s stavbo, ki ji v Jugoslaviji ni enake. Nova palača carinske pošte pri kolodvoru namreč nima niti enega dimnika, ker je celo centralna kurjava poslopja urejena na plin. Okolnost, da poslopje nima dimnikov, pa je sedaj hudo prizadela vse stanovalce - carinike, ki so se vse lili letos poleti v lepa in udobna stanovanja novega poslopja. Z nastopom zimskega vremena je začela obratovati centralna kurjava. S plinom se sicer kuri zelo prijetno in lahko, vendar tudi plin ni zastoj. Ko je mariborska občina urejala plinsko kurjavo pri centralnih toplotovodnih grelelih, je računala, da bodo v jeseni v poslopju tudi že vsi državni uradi, ki bodo plačevali primerno odškodnino za kurjavo. Poračuni so bili s tem v redu in kurjava bi bila tudi za stanovalce v ceni čisto znosna. Sedaj pa uradov v poslopje še ni, ker občina ne dovoli vselitve s stari, obrabljenim pohištvom, za novega pa še ni kreditov. In tako pade breme centralne kurjave na stanovalce. To breme pa ni lahko, kajti baje stane dnevno centralna kurjava na plin 800 Din. Porabi se namreč 400 m³ plina po 2 Din. In občina zahteva od stanovalcev za kurjavo mesečno do 1500

Nove znamke s sliko kralja Petra II.

Glede novih znamk s sliko Nj. Vel. kralja Petra II. je stavilo predlog na pristojnem mestu slovensko filatelistično društvo v Ljubljani. Slika Nj. Vel. kralja Petra II. naj bi bila posneta po najnovejših portretih, ki jih je izde-

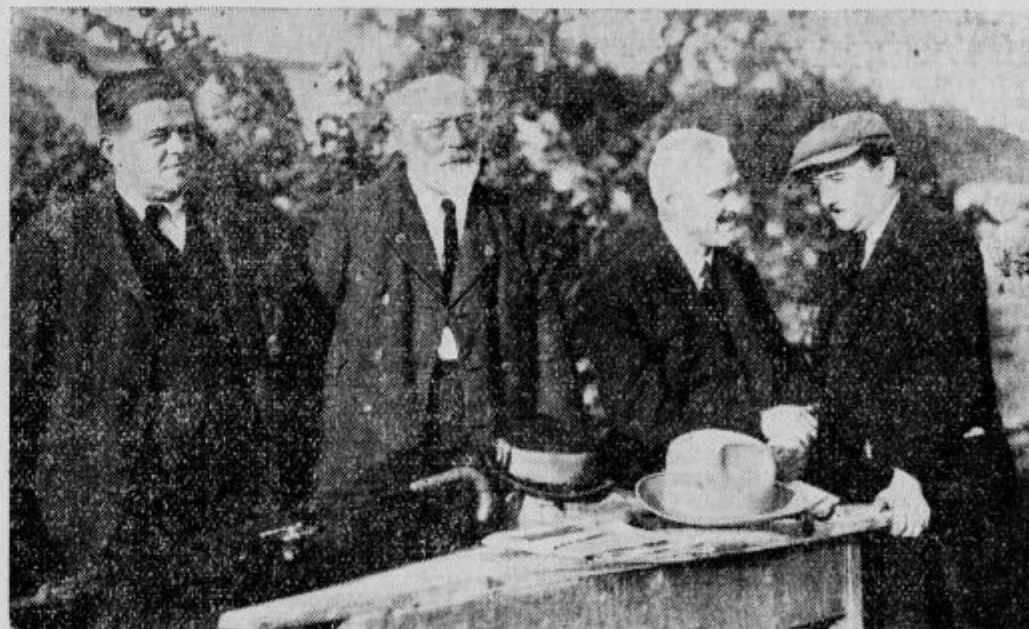

lal letos na Bledu naš umetnik Božidar Jakac; poleg običajnega besedila naj bi nove znamke vsebovale tudi napis »Čuvajmo Jugoslavijo« kot trajen odziv na zadnje besede umirajočega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. — O zanimivem predlogu bomo o priliki zopet poročali; za danes priobčimo načrt bodočih znamk

Stari Nauportus se odkriva

Vrhnika, 12. novembra.

Izkopavanja rimske Vrhnike so za letos končana, ker je nastopilo deževno vreme, ki delo ovira. Tik ob Ljubljani je bilo izkopanih še nekaj poslopij, med njimi še tretje skladišče. Sedaj je

tudi nedvomno dokazano, da je ono poslopje, o katerem smo že v zadnjem poročilu domnevali, da je svetišče, v resnici rimski tempel, toda zadnjič omenjeni kvadratni prostor (5,70x5,40 m), ki je dal po svojem gradbenem materialu domnevati svetišče, je le prizidek — shramba pravega templa. Svetišče samo je dolgo 9 m in široko 5,95 m. Je to klasični tip templa s predverjem in oltarjem ob zadnji steni notranjega prostora. Nadalje so bili izkopani ostanki vojaške stavbe, dolge 68,50 m in

Pridna gospodinja skrbi, da so člani njene družine vedno krepki in zdravi. Zato jim nudi za zajtrk skodelico kakaoa. Posebno slasten in tečen je **Mirim kakao**, ki ga dobite pri vsakem trgovcu Zavitek **Mirim kakao** za štiri osebe velja samo Din 1.-

Hitlerjevci se selijo iz Jugoslavije

Maribor, 12. novembra.

V krogih tukajšnjih avstrijskih emigrantov — narodnih socialistov — se je že dalje časa govorilo o nameravani izselitvi iz naše države. Nedavno so se pojavile v nekaterih listih celo vesti iz vrst emigrantov samih, v katerih napovedujejo skorajšnje preselitev v neko drugo državo. Navajajo pri tem kot razlog, da ne marajo biti več v breme naši državi, ki jim je priredila tako gostoluben sprejem. Te vesti o preselitvi se sedaj potrjujejo. Te dni je prispel iz Nemčije poseben kurir, ki se je zadržal nekaj časa v Mariboru, nato pa je odpoval v hitlerjevska taborišča v Varaždin, Belovar, Požega in Lipik. Kurir je prinesel sporočilo, da se bodo vsi emigranti izselili v najkrajšem času v Nemčijo. Ladja, s katero se bo preselitev izvršila, je že na potu ter bo prihodnji teden pristala ali v Splitu ali pa na Sušaku. Preselitev se bo izvršila v teku prihodnjih 10 dni. Odpotovali bodo vsi emigranti skupno z vodstvom v Nemčijo. Obenem se širijo vesti, da ta preselitev mnogim emigrantom ni povolji. Zlasti kmetje in kmetijski sinovi težijo nazaj domov in mnogi bi se bili vrnili kljub kazni, ki jih čaka doma, če bi jim lastni tovariši v taboriščih to dopustili.

Aromatin

je idealna aromatična dišava za klobase, pečenke, zrezke, dljčino itd.

Pogajanja med TPD in rudarji

Ljubljana, 12. novembra.

Na glavnem ravnanstvu TPD v Ljubljani so bila danes dopoldne pogajanja med odposlanstvom rudarjev iz vseh rudniških okrožij in med vodstvom Trboveljske premogokopne družbe. Rudarsko odposlanstvo je vodil načelnik druge rudarske skupine.

Pogajanja so bila zaradi nekaterih podrobnosti o kolektivni pogodbi, ki naj se uveljavijo v novem letu. Delavci zahtevajo predvsem neka mala izboljšanja. Predvsem zahtevajo zboljšanje oziroma vsaj priznanje dosedanjega načina za oddajo deputatnega premoga in drv. Dalje so zahtevali zboljšanje položaja kopačev oziroma učnih kopačev ter določitev pravične skupine. Zahtevali so tudi neko odškodnino za časa orožnih vaj, ki jih opravljajo rudarji. Dalje so zahtevali izboljšanje stanovanjskih razmer. Pred začetkom krize je TPD gradila v rudniških okrožjih velike stavbe, ki so

bile tedaj komaj pod streho. Ko pa je nastopila kriza, je družba prenehala z nadaljnjim zidanjem teh hiš.

Pogajanja so bila v spravljivem tonu. Družba je na nekatere rudarske zahteve pristala, za druge pa je obljubila, da jim po možnosti ugodí. Obljubila je tudi brezplačna stanovanja, oziroma po režijski ceni tistim samskim rudarjem, ki so sinovi upokojenih rudarjev. O drugih točkah pogajanja še trajajo. Upati pa je, da bo dosežen popoln sporazum med družbo in rudarskimi delavci, zlasti ker zahteve zadnjih so skromne in nikakor pretirane.

Škofja Loka

Mnogostevilno občinstvo, ki se je udeležilo nedeljskih dveh predavanj gospe Mar. Tsuneko-Skuškov o socialnem položaju japonske žene in o razmerah na kmetih, je bilo zelo hvaležno za zanimivi predavanji, kar bo gospa predavateljica obnovila v torek dopoldne tudi v uršulinskem samostanu v Škofji Loki.

Delavska zavest se je vzbudila tudi v tovarni »Inteks« na Trati — Škofja Loka — s tem, da je delavstvo osnovalo svojo skupino pod okriljem Jugoslovanske strokovne zveze.

Ljubljanske vesti:

Zbirka orožja v Narodnem muzeju

Ljubljana, 12. nov.

O zbirki izdelkov narodne umetnosti in predmetov slovenske folklorne, ki jo je zbral prof. Oto Grebenc in ki jo je sedaj pridobil Narodni muzej, smo že poročali. Urejevanje te zbirke gre sedaj h koncu. Prav te dni je bila uvrščena v to zbirko ena najbolj zanimivih skupin, namreč orožje, kakor so ga uporabljali naši predniki. Veliko število pušk najstarejšega kova, pištol z vsemi možnimi starinskimi sistemi, sulice, hebebard, meči, noži. Orožje, ki si ga je kmet-ski kovač skoval v času kmetijskih uporov, je na primer zelo preprosto, toda nad vse preračunljivo izdelano, tako da bi v resnici zalego v boju...

Isto kovaško spretnost kakor pri kovanju orožja, je naš človek pokazal tudi pri drugih kovinskih izdelkih. Skrajno umetni in prebrisan narejeni so na primer razni ključji, ključavnice, ravni vzmeti in druge priprave, kakor merice za smodnik, merila za jakost smodnika itd. Ta teden se pripravljajo v tej zbirki skupina strokovnjakinja na tem polju prof. Schmidtova.

Zbirka prof. Grebencova in v kratkem urejena ter bo v bodoče predstavljala najlepšo privlačnost našega Narodnega muzeja.

Tel. 31-62 KINO KODELJEVO Tel. 31-62

Drevi in jutri ob 8

GLAS KRVI

Georg O'Brien Znižane cene

○ Pastoralna konferenca duhovnikov v mestu Ljubljana bo v sredo, dne 28. novembra ob 15 popoldne v škofiji, duhovnem semenišču.

○ Nadloga mladostnih prosjakov se vedno bolj širi po Ljubljani in postaja vedno kočljivejša vprašanje, kako temu odpraviti. Najbolj priljubljeno torišče teh beračev je Sečenburgova ulica in pa prostor pred Glavno pošto. Beračji ali direktno s prav ganljivimi, spretno pričenimi kretnjami, ali pa pod pretezo, da prodajajo rože, ki pa že s svojo vnanostjo kažejo, da so le krinka, ker takih ovenelih, oskubljenih in umazanih rož se sploh ne more smatrati, da se ponujajo v resen nakup. Zlasti predzrna je četverica dveh deklic in dveh dečkov, ki so doma z Viča. Ne pomaga nobeno svarilo, niti policijska aretacija. Vedno se vračajo na svoj posel še bolj predrzni in podjetni. Beračji tudi po lokalih, kjer pri odhodu med vrati tuerjajo uslužbenice, če ni ne dobijo, z najgršimi in nesramnimi poskomi. Pri teh otrocih se vidi, da dobivajo potulo pri starših in bo moralo zato tukaj nastopiti z vso energijo sodišče kot nadzorstvena oblast, policija ter mestna in okoliška občina, k. r. banska uprava pa naj bi z vso svojo avtoriteto pripomogla, da se izroči ti otroci v primerne zavode. Važno vlogo pri odpravi tega žalostnega pojava pa igra tudi občinstvo samo, ki se pozivilje, naj tem mladostnim prosjakom ne daje darov, naj ne kupuje rož, marveč naj jih strogo zavrne in po možnosti izroči bližnjemu stražniku. Bodite uverjeni, da se vsa vaša darila obrnejo le v čestokrat za njih zdravje škodljive stvari. Bodimo budni vsi, ker je skrajni čas, da se ta razvada pri korenini odpravi, drugače bomo imeli v par letih iz te pocestne mladine naraščajočih mladostnih potepuhov in tatov ter mladih tatic in pocestnic.

○ Naraščanje Ljubljanice. Zaradi preoblike dežja na Martinovo nedeljo je predvčeršnjim, še bolj pa včeraj Ljubljana nenavadno hitro in visoko narasla. Skozi mesto poteka Ljubljana in Gruberjev prekop ogromne množice kalne vode. Dež je namreč v nedeljo šel bolj na Notranjsko in na Ljubljanskem barju ter polju, med tem ko je drugim slovenskim krajem prinesel. Pri Zalogu je Ljubljana včeraj preplavila cesto. In most, da so morali pešci uporabljati železniški most. Takozvane »sig«, so predeli ob bregovih Ljubljane, so pod vodo. Sava narašča le počasi, vendar toliko, da ovira odtok narasle Ljubljane.

○ Drage ženske. Pa nikar se ne ustrašite — ne bo nič hudega. Reč je čisto vsakdanja, in tudi moderna, če hočete: ljudje se ženijo, se nekateri se pa oglašajo za sprejemateljce, nekateri postanejo vdovci (vdove), nekateri se pa oglašajo za sprejem v kakšno

kapice je predzadnje stanje razvoja. (Sedaj imamo puške na patrono.) Zanimive so tudi puške, kakor so jih uporabljali še do nedavna divji lovi. Te puške so namreč razdeljive, tako da se more kopito odločiti od cevi. Zanimiva so basala, s katerimi so več-sih strele basali svoje puške od spredaj itd.

Skoraj vzporedno z razvojem pušk gre tudi razvoj pištol. Enako zanimiva so tudi druga starinska orožja, kakor sulice, hebebarde, meči, noži. Orožje, ki si ga je kmet-ski kovač skoval v času kmetijskih uporov, je na primer zelo preprosto, toda nad vse preračunljivo izdelano, tako da bi v resnici zalego v boju...

Isto kovaško spretnost kakor pri kovanju orožja, je naš človek pokazal tudi pri drugih kovinskih izdelkih. Skrajno umetni in prebrisan narejeni so na primer razni ključji, ključavnice, ravni vzmeti in druge priprave, kakor merice za smodnik, merila za jakost smodnika itd. Ta teden se pripravljajo v tej zbirki skupina strokovnjakinja na tem polju prof. Schmidtova.

Zbirka prof. Grebencova in v kratkem urejena ter bo v bodoče predstavljala najlepšo privlačnost našega Narodnega muzeja.

drugo vero. Vsaka izprememba pa zahteva precej časa in denarja; žentev stane, ločitev stane in nova vera tudi stane. Največ pa stane ločitev, kakor je podoba, pa ne zaradi duhovnika, ki ga takrat ni zraven, ampak zaradi advokata. Ti gospodje imajo svoj tarif, ki je znatno višji, kakor poročna taksa. Takole kakšnih 56 »jurčkov« dati, da se človek reši kakšnih nadlog, to niso mačkine solze! Sreča je pa, da imajo na sodišču zopet svojo takso, ki je precej nižja: samo dobra dva ali tri »jurčkov«... Sodišče torej žensk ne cenj tako visoko kakor nekateri odvetniki, kar po mnenju žensk mogoče ni galantno, pač pa je še vedno kulantno.

○ Kuhanje na elektriko. Mestna elektrarna in Zveza gospodinj vabita na predavanje o električni kuhinji, ki bo danes ob štirih popoldne v Zvezi gospodinj, na bregu št. 8. Vstop brezplačen.

Nazadnjaška Ljubljana

Nekdaj se je Ljubljana postavljala in bahala, da je bela in napredna. To je mogoče bilo res nekdanj, danes pa to ne drži več; Ljubljana se za noben napredek nič ne zmeni.

V Parizu n. pr. so vedno zivahni in iznajdljivi lastniki kinogledališč prišli na čisto novo, moderno družabno zabavo. Na belem platnu kažejo slike vseh svetovnih veličin, drzne letalce, mišičaste bokarske kampilce (»champion«), tokače, drsalce in drsalke, bogataše, učenjake, pisatelje in umetnike; ljudje pa glasujejo, za koga se najbolj ogrevajo.

To je moderna zabava, o kateri se Ljubljanačani niti ne sanja. In taka Ljubljana naj bo napredna?

Zato bi bil res skrajni čas, da to moderno družabno igro vpeljemo tudi v Ljubljano, da bomo lahko primerjali ljubljanski okus s pariškim. Parizani se namreč najbolj ogrevajo za športne in filmske zvezde, učenjakov in pesnikov pa v nekaterih kinematografih sploh na platno ne dajo.

Pri nas v Ljubljani pa bi morali dati na ljudsko glasovanje tudi to, katera domača veličina te ali one vrste je ljudem všeč. Tu bi mogoče doživeli kakšno čudo. Ali je v Ljubljani sploh kdo popularen? Podoba je, če bi šlo za možkarje, da bi dobil največ glasov Janez Marinko, ki je bil zadnjič 35-let obsojen zaradi raznih junaštev; če bi šlo pa tudi za ženske, pa ni dvoma, da bi odnesla venec slave staroslavna »slagarska« teta — donna Klara, ki ima v Ljubljani vsaj na gramofonskih ploščah že domovinsko pravico.

Kamnik

Cesto na Zale so lepo s kamenjem in drobnim gramozem posuli in uredili odtočne jarke na vseh straneh. To beležimo s priznanjem občini, nikakor pa ne moremo odobravati metod, ki jih poskušajo uporabljati pri posipanju trga pred Kamniškim domom. Ta prostor je gladek in lepo urejen, zdaj pa so tja navozili debelega ilovnatga gramozja. Mešani z začenjem majajo z glavo in se sprašujejo, komu se je zopet zahotelo pokvariti naš lep trg.

gmotni uspeh tudi pri prihodnjih prireditvah, in pa prav lepo igro, ki je v marsičem povsem nova. »Snežulčica in škrtaj« so že stara igra, čista romantična pravljica o dobroti in hudobi, o čudnem svetu, kakršnega si je ustvarjala navna domisljija. Zato bi jo tudi na odru najbolje postavili v prvotni, čisti poetičnosti, kakor živi v knjigi, podobi in otroški domisljiji. To bi bila organska, čisto umetniška igra, s samo toploto, svetlobo, temoto in navno grozoto. Za oder težka, vendar dragocena stvar. Višji režiser g. O. Sest je delo vzel od nasprotne strani in postavil pravljico v današnje teatralične obličje in v času tehnike, filma in radia poskrbel za polno sodobnih odskih dvotipov in teatraličnih čudežev. Predstava ima zaradi tega bolj kabaretni značaj in postavlja pravljico nekoliko v ozadje, vendar se razne improvizacije s plesi večinoma prikopno vpletajo v celoto. Mislili bi celo, da bi prav dosledni stilizmi in blesteči balet celo kvaril občutek igre, ker navna osnova dovoljuje samo navna sredstva. Večina vpletenih prizorov prav zaradi svoje preprostosti vpliva veselo in dobrodušno — kajpak n. pr. komični prizor z lisico in lovecem nasprotuje zmislu zgodbe, pa tudi kak preveč sodoben vzgojni dvotip. Prav posebno ljubezniv je končni ples, zlasti Trojica s konjičkji. Vsakdo pa je lahko opazil, kako majhni gledalci res sočustvujejo ob zgodbi in kako teatralične prizore gledajo kot nekaj drugega, zgolj zabavnega. Originalno zamisel je pač treba sprejeti kot sodobni, dobrohotni in v glavnem posrečen poizkus, ki bo posebno gledališču v prid. — Kljub temu, da je igravska stran bolj improvizirana, najdemo v nji prav prikopne like. Snežulčica igra ga. V. Juvanov, Kraljeviča gosp. Jan, hudobno kraljico ga. M. Danilova, ministra g. Jerman, originalnega dvorjansko g. Sancin in gozdarja g. Potokar. Plesni del sta lepo pripravili gđc. Maša Slavčeva in ga. Golieva. F. K.

★ Zagrebški »Obzor« o Vebrovu »Knjigi o Bogu«. Poleg številnih poročil in recenzij Vebrove »Knjige o Bogu« v slovenskih časopisih in re-

Mariborske vesti:

Kako pomagati siromakom

Maribor, 12. novembra.

Kakor se je sedaj pokazalo, je bil poziv »Slovenca« za čimprejšnji pričetek dela za reveže v Mariboru učinkovit. Nocoj ob 17 je sklical mestni predsednik dr. Lipold sejo odbora za podpiranje revežev. Uvodoma je podal podoben pregled tega dela v preteklem letu. Uspeh nabiranja prostovoljnih darov se je izrazil v vsoti 984.455 Din, ki jih je darovalo dobro srce Maribora za trpečega bližnjega. V tej vsoti je vsebovan tudi prispevek iz bednostnega fonda. Darila v blagu, ki so jih lani Mariborčani dali, so se cenila na 100.000 Din. Podpore so se dale na podlagi pravilnikov in naredb banske uprave prvenstveno za zaposlitev brezposelnih očetov in za nakazovanje življenjskih potrebščin. Zaposlili pa niso samo ročnih delavcev, ampak tudi brezposelne izobražence s pisarniškim delom. Vsega skupaj so vzdrževali lani 1032 družin s 3666 družinski-mi člani. Poleg prostovoljnih darov je pri-

spevala občina iz svojih sredstev še 555.000 Din za podpiranje v Maribor pristojnih brezposelnih. V teku 3 let, odkar obstoja delovanje odbora za reveže v Mariboru, so Mariborčani prispevali za pobiranje bede in revščine 2 milijona dinarjev.

Letos naj bi se to delo razvilo vsaj v takšnem obsegu kakor lani. Potrebne pa so nekatere spremembe v načinu zbiranja sredstev. Pobiranje prostovoljnih darov po hišah se že lani ni obneslo in ga radi tega ne bi kazalo zopet uvajati, ker so stroški previsoki, uspeh pa prenizek. Izdal se bo okle na vse, ki so lani prispevali, onim pa, ki so dali več kot 100 Din, se bodo poslala posebna pismena vabila. Upati je tudi, da se bodo hišni posestniki odzvali prav tako kakor lani. Tudi trgovci gotovo ne bodo znoztajali. Z industrijo pa se bo sklenil poseben tozadeven dogovor. Poročilo mestnega predsednika je sdelil zanimiv razgovor.

Razmere v UJNZ pred sodiščem

Maribor, 12. nov.

Na tukajšnjem okrajnem sodišču se je vršila v soboto popoldne pred sodnikom g. Kejzarjem razprava, ki je izzvala splošno zanimanje v krogih mariborskih železniških uslužbencev. Inž. Gruden Josip, podnačelnik delavnice drž. žel. v Mariboru, Volk Slavko, uradnik iste delavnice, in Muraus Alojz, zvanik delavnice drž. žel., so vložili tožbo radi razžaljenja časti proti 12 delavniškim nastavljenim. Imena poslednjih so: Kralj Herman, pomoč. oficijal, Kessler Alfonz, poslovođa; Tušek Stanko, zvanik; Zavradal Leopold, oficijal; Heršek Jakob, zvanik; Ogrizek Adolf, predelavec; Kessler Rudolf, pom. oficijal; Kramžer Ivan, pom. oficijal; Suštaršič Frane, ključavničar; Ziberna Karol, zavirač; Kresse Anton, pom. delavec.

Ozadje današnje razprave tvorijo razmere v mariborski podružnici UJNZ v času, ko ji je predsedoval Rudolf Tumej. Povod za tožbo pa je dala spomenica, ki so jo toženci naslovili na oblastni odbor UJNZ v Ljubljani in v kateri zahtevajo, da se inž. Gruden, Slavko Volk in Alojz Muraus izključijo iz organizacije. Poleg tožencev je omenjeno vlogo podpisalo še sedem drugih železničarjev, ki so pa naknadno svoje podpise preklekali in izjavili, da so podpisali prazno ploho. Z ozirom na to izjavo zasebni tožitelji proti tem niso predlagali kazenskega pregona. — Razprava, za katero je vladajo izredno zanimanje, se je končala s poravnavo, ker so toženci izjavili, da so bili očitki v spomenici, neosnovani ter so dejanje obžalovali.

★

○ Komemoracijski koncert Ipavčeve župe. V soboto se je vršila seja Ipavčeve župe v Mariboru. Na seji, ki so se je udeležili delegati vseh društev, se je sklenilo, da bo priredila župa dne 8. marca prihodnjega leta velik koncert v počastitev spomina pokojnega kralja Aleksandra. Na koncertu bodo izvajala vsa včlanjena društva skupno eno glasbeno delo.

○ Nestorja mariborskih tiskarjev umrla. Dogodil se je čuden slučaj, ki je zadel mnogobrojno družino mariborskih članov črne umetnosti. V enem dnevu sta umrla dva nestorja mariborskih tiskarjev, ki sta bila oba dolgo vrsto let uslužbeni pri enem in istem podjetju — Cirilovi tiskarni. V noči na ponedeljek je zatnil oči g. Bostjan Ferik, ki je bil uslužben v Cirilovi tiskarni kot priznan ročni stavec celih 43 let. G. Ferik je bil rojen 19. januarja 1859 v Cirikoveh pri Pragerskem. Izučil se je v Mariboru v Narodni tiskarni, potem pa se je po tedanjem lepem običaju podal v svet ter v raznih državah izpopolnil svoje strokovno znanje. Vrnil se je zopet v Maribor ter dobil službo pri Leonovi tiskarni, ki jo je kupila kasneje Cirilova tiskarna. V Cirilovi tiskarni je bil g. Ferik potem nepretrgoma uslužben do 1. septembra 1928, ko je stopil v mnogozaslужeni pokoj. Septembra leta 1922 je obhajal 50 letnico svojega poklica. V dolgoletni dobi zvestega službovanja v Cirilovi tiskarni je bil dolgo vrsto let odgovorni urednik »Slovenskega gospodarja« ter je moral kot tak večkrat v zapor radi tiskovnih prestopkov, ki jih je list v tistih časih burnih notranjih bojov za-

Celje

○ Clani Slov. kat. akademkega starešinstva, naj se gotovo in polnoštevilno udeležijo z društveni-trakovi s florum pogreba svojega tovariša, častnega člana Kat. akad. društva Zarje, g. Matije Ljubše.

○ Darovi Vincencijevi konferenci. — Namesto vencev na grob g. kurata Matije Ljubše sta darovala trgovci g. Jagodič 100 Din in ga. Plešičnik iz hotela Evropa 120 Din za reveže, ki jih podpira Vincencijeva konferenca. Bog plačaj!

○ Smrtna kosa. V celjski bolnišnici so umrli: Borovnik Jožeta, 9 let, hči posestnice Brezno pri Vitanju; Goruščan Franc, 45 let, posestnik, Pristava pri Smarju; Šaberl Katarina, 70 let, dinarica iz Petrovič. N. p. v. m.

○ Celjski šahovski klub prične svoj predpisani glavni turnir za leto 1934 v sredo, dne 14. t. m. v klubovih prostorih hotela Evropa. Priborijo si lahko tudi lepe denarne nagrade.

○ Pavcem »Celjskega Zvonca«. Prosimo vse pevce, da se gotovo danes ob 1 popoldne udeležijo pevske vaje v Domu, da zapojemo našemu članu g. Matiji Ljubši na njegovi zadnji poti.

Ptuj

Nezgodbe in nesreče. V kamnolomu v Zetalah se je ponesrečil 47 letni delavec Ivan Milnar. Padel je v 6 m globok prepad in dobil smrtonovarne poškodbe na tilniku. Prepeljali so ga v ptujsko bolnišnico. Njegovo stanje je zelo nevarno. — 51-letnega Tomaza Tepuša, posestnika v Zg. Velovlaku, je podrl neki avtomobilist na tla, pri čemer je dobil Tepuš na glavi nevarne poškodbe, da je obtežen nezavesten. Spravili so ga v bolnišnico.

V Ptuj dobimo tekstilno tovarno. Neka češka tovarna je v pogajanjih z mestno občino za namestitev tekstilne tovarne v bivšem dominikanskem samostanu. Z obratom nameravajo pričeti sredi meseca januarja. V začetku bo zaposlenih okrog 120 oseb. Zadeva je pri banski upravi za odobritev pogodbe odnočno za podelitev koncesije za ta obrat.

Trbovlje

Martinovanje. Svojega župnega patrona so Trbovčljani lepo počastili z velikim obiskom pri vseh mašah, posebej pri slovesni pozni službi božji. Pridigal je č. g. Lebar, sosed iz Marija Reke. Po gostilnah se ni poznalo, da je Martinova nedelja, je bila pač »subat« na ljudje potrebujejo drugih stvari za zimo.

Lep obisk je imel Revček Andrejček, ki je v novi predelavi že v drugič privabil in napolnil veliko dvorano Društvenega doma. Tudi na odru so razne naprave zboljšane, igralci so se tudi dobro pripravili in zato želi uspeh.

Konkurenca med mesarji. Zadržjo soboto je na tržnem prostoru začel sekati ljubljanski mesar Golob volovsko meso po 8 Din za kg. Takoj mu je eden domačih mesarjev pariral in dajal meso po 6 Din. Ljudje bi bili zadovoljni, če bi urredili takšno licitiranje cen navzdol.

Kulturni obzornik

Žalni koncert

Glasbena Matica v Ljubljani je priredila v petek, 9. t. m. v Unionski dvorani žalni koncert v počastitev spomina blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja.

Poleg vsebinsko izbranega govora, ki ga je v spominu na težko izgubo govoril dr. Ravnhar, je pevski zbor Glasbene Maticе zapel pod vodstvom ravnatelja Poliča prepričevalno žalno obredno skladbo Hrističeovo, naslanjajočo se po muzikalni snovi na starocerkveni izrazni način.

Drugi del koncerta pa je sestavljalo pet orkestralnih skladb, ki jih je izvedel združeni orkester Orkestralnega društva in državnega konservatorija, pod taktirko skladatelja L. M. Škerjanca. Ta del so sestavljale skladbe za godalni orkester in sicer Adamčeva »Žalna koraleca«, in »Na grobu«, Sibelinov »Andante« iz op. 42, Čajkovskega »Elegije« ter Saint-Saënsov »Preludij k oratoriju Potop«. — Ta godalni korpus, ki utegne biti s časom osnova za lep simfonični orkester, je vsa dela izvedel s stopnjevano poglobljenostjo in umetniško resnostjo. To zlasti v Elegiji in pa v Preludiju, kjer je solistični vijoliški del dovršeno podal g. Karlo Rupel.

Številno občinstvo je koncertu, ki je imel značaj žalne komemoracije, prisostvovalo s svečano resnobnostjo. V. U.

Ljubljanska drama:

Mladinska predstava

(Snežulčica in škrtaj.)

Prav srečna je bila misel, pripraviti za mladino dopoldansko predstavo. Ta mladinska, boljše bi se rekli otroška predstava je v dvojni meri dosegla svoj namen: nenavadno velik obisk, ki obeta

Številke z borze dela

Za delo in zaslužek prosijo

Ljubljana, 12. nov.

V naši državi prav za prav nimamo pravih ustanov, ki bi zbirale podatke o brezposelnosti in bi morale vsak čas ugotoviti resnično število brezposelnih, enako, kakor nimamo zavarovanja zoper brezposelnost, ne urejenega sistema podpiranja brezposelnih. Kdor govori o številu brezposelnih, se nanaša le na približno cenitev, ki jo sestavljajo razne delavske organizacije, zbornice in druge socialne ustanove. Trenutne podpore, ki jih brezposelni sem in tja dobe, so le malenkostne in trajajo le malo časa, tako da tudi ne predstavljajo prave socialne zaščite. Res je, da smo predvsem agrarna država in da pomanjkanje živil ne more obeti večine prebivalstva, toda tudi stan industrijskega in obrtnega delavstva je zelo močno razvito in v sedanjem času krize zelo trpi zaradi pomanjkanja dela, najbolj seveda v Sloveniji, kjer sta obrt in industrija tudi najbolj razviti. V Sloveniji cenijo razni poznavalci končno število brezposelnih trenutno na okoli 60.000, kar da z družinami, ako računamo na vsakega brezposelnega vsaj še dva družinska člana, 180.000—200.000 ljudi brez stalnega zaslužka in brez sredstev za preživljanje. Vsak šest človek v Sloveniji je torej danes navezan na javno pomoč in podporo.

Zmotno naziranje je, da je Javna boza dela, kakor jo imamo v Ljubljani, ustanova, ki naj tudi statistično ugotovi stanje brezposelnosti. To v resnici ni njena naloga. Borza dela je le uradna posredovalnica, ki skrbi za zaposlitev delavstva. Domače delavstvo, ki je bilo poprej vajeno drugih zasebnih posredovalnic, se v vedno večji meri zateka k tej ustanovi, bodisi za delo, bodisi za podporo, ako ima do nje pravico. Številke Borze dela so le nekak barometer, kako se pri nas brezposelnost dviga ali pada in kakšne so delovne razmere. Mesec oktober je v tem gibanju zelo važen, ker nastopa zimska sezona, ko mnogi delavci delo izgube, drugi ga pa zopet najdejo ravno pozimi.

Oktoberški pregled števil kaže naslednje podatke:

Iz prejšnjega meseca je ostalo prijavljenih prosilcev za delo: 39 uradnikov, 495 kvalificiranih delavcev, 191 nekvalificiranih in 101 težak. Novo prijavljenih prosilcev je bilo: 14 uradnikov, 257 kvalificiranih, 169 nekvalificiranih delavcev ter 476 težakov. Izpopolnjenih mest za delo je bilo: 25 za kvalificirane in 363 za nekvalificirane delavce. Uspešna posredovanja je od teh Borza dela opravila pri 25 kvalificiranih delavcih ter 349 težakih in nekvalificiranih

delavcih. Od teh je bilo 341 samo gozdnih delavcev. Ti delavci prihajajo iz Loške doline, iz Loškega potoka in drugih dolinskih ter notranjskih predelov. Že desetletja hodijo vsako jesen delavci od tam, ko so opravili domače poljsko delo, sekati in tesat v slavonske in bosanske gozdove. Znani so kot izvrstni lesni delavci. Tudi letošnjo jesen so jih razne večje slavonske lesne tvrdke, kakor Našice d. d. in druge, naročile večje število iz Slovenije. Po večini so jih preskrbele Borze dela, mnogi pa so sami odšli iskati v Slavonijo dela in kruha, da si do pomladi prihranijo vsaj nekaj dinarjev za družino.

Brisanih iz seznama prosilcev je bilo po pravilniku prejšnji mesec zaradi tega, ker se niso več javili: 19 uradnikov, 287 kvalificiranih delavcev, 119 nekvalificiranih in 142 težakov, ostali pa so še vpisani kot prosilci za delo dne 1. novembra: 34 uradnikov, 440 kvalificiranih delavcev in 86 težakov. Sodeč po teh seznamih Borze dela je v razliki s stanjem od 1. oktobra stanje brezposelnosti nekoliko padlo v uradniški skupini, pri kvalificiranih delavcih in težakih, dvignilo pa se je pri slabše ali nekvalificiranih delavcih. Skupno je sedaj pri Javni borzi dela v Ljubljani vpisanih 786 prosilcev za delo, od tega 180 žensk.

Od meseca septembra je ostalo delovnih ponudb za 10 kvalificiranih delavcev, za 5 nekvalificiranih in za eno žensko, novo prijavljenih ponudb pa je bilo za 25 kvalificiranih, 399 nekvalificiranih delavcev ter za enega težaka.

V mesecu oktobru je Borza dela podpirala 138 brezposelnih, zanje pa je izdala 31.497 Din.

Opaziti pa je, da Borza dela zanemarljivo zlasti inteligenčni in boljše kvalificirani delavci. Pogosto prosi kakšno podjetje za dovoljenje, da sme nastaviti kakšnega inozemskega strokovnjaka, kakor inženjerja, obratovodjo, knjigovodjo itd. Tedaj se in-spekcijska dela obrne na Borzo dela, ako je na razpolago kakšen domačin, in ko dobi negativen odgovor, mora seveda dati dovoljenje inozemcu. Dobro bi bilo, ako bi se naša brezposelna inteligenca bolj marljivo obračala na Borzo dela.

Ljubljanska Borza dela ima svoj delokrog omejen nekako na bivšo Kranjsko. Podobne pojave pa beležita tudi borzi dela v Celju in v Mariboru, medtem, ko ima Borza dela v Murski Soboti drugo lice. Sedaj na jesen se namreč vračajo v domovino številni prekmurjski sezonski delavci iz tujine. Letos jih je bilo pa v tujini zaradi raznih ovir mnogo manj kakor prejšnja leta.

Koledar

Torek, 13. novembra: Stanislav Kostka, spoznavalec.

ZA VARENO GOSPODINJO

le

Zlatorog

terpentinovno milo!

Novi grobovi

† P. Friderik Saller. V frančiškanskem samostanu v Brežicah je nenadoma umrl p. Friderik Saller. Zadel ga je možganska kap. Pokopni p. Friderik se je rodil v Ljubljani, dne 22. februarja 1880, v mašnika je bil posvečen 31. avgusta 1902. Deloval je po raznih samostanih slovenske frančiškanske provincije. Bil je dober pridigar, vnet spovednik in priljubljen katehet. Naj počiva v miru!

† V ljubljanski splošni bolnišnici je mirno v Gospodu zaspala Jožica Danica Gerželj, hči gozdnega čuvaja iz Most pri Ljubljani. Pogreb bo v sredo ob 2 popoldne. Naj ji sveti nebeska luč! Zalutujem svojcem naše sožalje!

Osebnosti

— Diplomirana sta bila za ing. arhitekta na tehniški fakulteti ljubljanske univerze g. Bojan Stupica in g. Oton Gaspari, sin slikarja Maksima Gasparija.

— Na Brezjah se je poročil v nedeljo, 11. t. m. sin g. dr. Vilka Baltiča, drž. svetnika v p. in predsednika Pokojninskega zavoda, g. dipl. ing. Franjo Baltič z gospodično Mary Rozmanovo iz Ljubljane. Cestitamo.

Ostale vesti

— Žalne znamke Jugoslavije. Povodom smrti blagopokojnega velikega kralja Aleksandra I. Zedinitelja je izdala poštna uprava v Beogradu spominske žalne znamke s črnim okvirnim robom. V promet so prišle dan pred žalnimi sprevodom vrednote po 25, 50, 75 par, ter po 1, 1.50, 1.75, 3, 3.50 din v Beogradu, Zemunu in Pančevu. Naknadno so bile izdane vrednote po 4, 5, 10, 20 in 30 Din ter začetkom novembra še po 15 Din, ki se v barvi razlikuje od prejšnje znamke enake vrednosti. Sedaj so navedene znamke v prometu tudi v Zagrebu. — Prometna doba teh znamk: šest mesecev. Natančnejši podatki slede, čim znamke pridejo v promet v področju poštne direkcije v Ljubljani.

— V župniji Čatež ob Savi ima več vinarov mnogo večje količine letošnjega dobrega vina na razpolago in sicer za ceno od 4—5 Din liter. Kdor se zanima za nakup, naj se obrne na župni urad Čatež ob Savi, pošta in železniška postaja Brežice.

— Pogrošani planince Jezeršek, ki je odšel 27. oktobra v Kamniško planino in so ga v velikih skrbih iskali na vseh straneh, se je vrnil z Velike planine, kjer je v neki pastirski koči čakal na boljše vreme in pri tem pozabil javiti domačim, da namerava 10 dni dalje ostati na planini, kakor pa se je namenil. Ker je bilo zadnje čase že več primerov take brezskrbne nepremišljenosti, ki je po-

vzročila mnogo nepotrebnega razburjenja in pa stroškov, moramo tako ponašanje označiti kot nevedno pravega planince.

— Martinova nedelja v Ljubljani deževna, drugod solčna. V II. padavinskem pasu, ki obsega kraje: Gorenjsko tja do Celja, Ljubljano in proti jugu do Kočevja in Črnomlja, je Martin v nedeljo prav dobro poskrbil z dežjem, drugi kraji proti vzhodu in severu pa so imeli izredno lepo in solčno nedeljo. Lepo je bilo na Stajerskem proti Mariboru, dalje proti Zagrebu, kjer so imeli ves čas prav jesensko toplo in solčno vreme. V Ljubljani in okolici so se v nedeljo vrstili močni nalivi, posebno ponoči je divjala velika nevihta. V tem času je padlo 58.7 mm dežja. Naravno, da je Ljubljanska po teh nalivih zelo narasla, prav tako njeni pritoki. Tudi Sava je večeraj zjutraj narasla. Vode pa so že večeraj popoldne začele upadati. Večeraj zjutraj je bilo južno-toplo vreme ter je jutranja temperatura znašala +10° C. Barometer je zelo padel, kar na 750 mm. Večeraj podnevi pa je nastopilo hladno vreme.

— V Privilegiranem izvoznem društvu v Beogradu — so vsa mesta zasedena. Privilegiranje izvoznega društva nas naproša, da objavimo, da ni v društvu nobenega prostega uradniškega ali služiteljskega mesta. Radi tega se reflektante opozarja na to, da se ne obračajo na društvo s sličnimi prošnjami, ker se ne bo oziralo nanje.

— Pri slabi prebavi, pomanjkanju krvi, bledici, shušanju, obolelih zlezah, kožnih izpuščajih vohi urejuje naravna »Franz-Josef« grenčica izobno tako važno delovanje prebavi. Odlični zdravniki so se prepričali, da »Franz-Josef« vodo celo najnežnejši otroci lahko prenese.

— Izborna kakovost dalmatinskega buhača. V Dalmaciji so letos pridelali okrog 320.000 kg ivanjsčice (Leucanthemum vulgare), kateri pravijo domačini buhač. Samo v splitskem okraju znaša pridelek nad 230 tisoč kg, kar predstavlja vrednost nad 3 milijone Din. Buhač, iz katerega izdelujejo prašek zoper mrčes in golazen, je že ves prodan, v zalogi ga imajo samo še nekateri trgovci, vsega skupaj kakih 40.000 kg. Tudi tega bi že lahko prodali, pa čakajo, da se bodo cene zvišale. Letošnji buhač je izborne kakovosti, ker vsebuje velik odstotek piretrina. Buhač so v glavnem prodali v Ameriko in Italijo, deloma pa tudi na Franco-sko in v Nemčijo. Precej so ga prodali tudi v notranjost države. Cena je bila od 14 do 17 dinarjev za kilogram.

— V zmedenosti zaklala svoje dete. V Pecku pri Vočini je zbolela kmetica Frančiška Novak za tifusom. V grozničnem napadu je, ko je bila sama v sobi, vstala iz postelje, pograbila nož in zaklala svoja 2-letna hčerko. Nato je nesrečna mati hotela tudi samo sebe zaklati, pa se je v tem trenutku k sreči vrnil v sobo njen mož, ki ji je iztrgal nož in jo spravil nazaj v posteljo.

— Igrokazi za miklavževo in božič. — Miklavževi angelčki, (Otroške igrice, I. zvezek) 2 Din; Lah: Miklavž prihaja — trije

staljša gospodinja

Gospodinja pozna vse mnogostevne odlike

Palma gumijevih podpetnikov

Nikolihi pritožb o utrujenosti in nobenih počevno shojnih pete

Jugosl. izdelek

Požar v Arji vasi

Celje, 12. novembra.

Danes okrog 3 popoldne je izbruhnil v gospodarskem poslopu posestnika Franca Stajnerja v Arji vasi št. 12 pri Petrovčah ogenj. Požar je hitro zajel vse gospodarsko poslopje, ki je popolnoma pogorelo. Poslopje je bilo polno poljskih pridelkov, žita in krme ter ima gospodar okrog 120.000 Din škode. Zavarovan je bil za 50.000 Din. Na kraj požara so takoj prihiteli domači gasilci, nato pa se gasilci iz Petrovč, Zalca, Celja, Levca, Velike Pirešice, Sv. Petra v Savinjski dolini in Gaberja, katerim se je posrečilo požar omejiti. Ker se nahaja poslopje sredi vasi, je bila velika nevarnost, da požar objame tudi druge objekte. Kako je ogenj nastal, ni znano.

Zakonski osnutek o zaposlitvi tujcev

Belgrad, 12. novembra. n. V ministarstvu za socialno politiko in narodno zdravje se izdeluje prvi načrt zakona o zaposlitvi tujcev v naši državi. S tem zakonom se namerava urediti v naši državi zaposlitev kvalificiranih tujih delavcev, kakor tudi ostalih inteligentnih delovnih moči.

Borovnica

Umrl je 6. novembra občesplošni trgovec g. Ivan Kranjc. Rajni je bil priden in zgleden kršćanski mož. Pri hiši si je vzdrževal le dobre časopise; odkar pa je bil trgovec, je imel vedno »Slovenec«. Bil je iskren prijatelj dobre knjige in si je napravil prav lepo knjižnico. Svoji otrokom je kot skrben oče podal prav lepo vzgojo. G. Mirko je bil svoj čas komisar naše države za izseljence v Belgiji in na Holandskem, zdaj pa je uradnik v ministarstvu v Beogradu. G. Jože pa je že več let profesor na trgovski šoli v Ljubljani. Doma so pa še trije nepreskrbljeni otroci. Na pogreb, ki je bil 7. novembra, je prišlo mnogobrojno občinstvo, skoraj vsa boljša družba naše borovniške doline; gasilci so se pogreba udeležili z zastavo; prišel je tudi g. ravnatelj Gogala z močno deputacijo trgovske šole iz Ljubljane. Prišli so pa tudi številni prijatelji rajnega, tako, da je bil pogreb lep in veličasten. Njegovi hudo prizadeti družini izrekamo tem potom svoje sožalje, rajnemu, ki je živel celo svoje življenje le v delu in skrbih, pa večni pokoj!

Iz življenja v društvu »Nanos«

Emigrantsko društvo »Nanos« v Mariboru je po lepo uspelem kongresu še potrojiło svoje moči. Med člani je mnogo požrtvovalnih delavcev, ki se ne ustrašijo nobenega truda, vsak prosti čas žrtvujejo ciljem društva, ki posveča vse svoje sile delovanju v številnih odsekih.

V društvu se oglašajo skoro vsaki dan pregnani rojaki in rojakinje — potrebni pomoči. Nihče ne trka zaman, vsakemu se po možnosti pomaga. V večernih urah prihitijo mladina, da se naučijo duševne hrane od lepih predavanj, da v skupnosti obnovi spomine na rodni dom, ki ga je morala zapustiti.

Tudi za primorska dekleta je preskrbljeno. V društvene prostore prihajajo kakor domov in se v družbi sotrpink navdušujejo.

V tem prirekanju se zbirajo k sestankom, na katerih se jim nudi mnogo koristnega za življenje s predavanji o gospodinjstvu, zdravstvu, vceplja se jim trdna vera in ljubezen do rodne grude.

Tako je delovanje v našem društvu. Čeravno pogrešamo med nami mnogo rojakov in rojakinj, ki bi bili društvu v čast in korist — je vendar težko delo ovenčano z lepimi uspehi.

Umrl je naš dobi tovariš, prečastiti gospod

Matija Ljubša

kurat v p.

Dobro pripravljen je odšel po večno plačilo. Na njegovi zadnji poti ga bomo spremili v torek ob 14 iz farne cerkve sv. Danijela na okoliško pokopališče.

Našega Matijo priporočamo v pobožno molitev.

Celje, dne 12. novembra 1934.

Celjski duhovniki.

Krvava žetev španske revolucije

»Delavska politika« skuša zatajiti grozovitost, ki so jih uganjali njeni španski sodrugi ob zadnjem uporu marksistov na Španskem. Pravi, da je vse to, kar se piše o rdečem uporu na Španskem, iz trte izvito in izmišljeno. Zato navajamo sledeče poročilo iz Madrida, katero imenuje imena nedolžnih žrtev rdečega terorja:

Sedaj mrzlično izkopavajo, da bi iz razvalin katedrale v Oviedu izkopali dragocene relikvije svetnikov, katere so zakopane med razvalinami. »Camera santae« se imenuje tišči del katedrale, kjer so eharjene svetniške kosti. Ta del katedrale je bil čisto opustošen. Kakor poročajo »Timest«, so našli že več zgodovinsko zelo važnih predmetov, med drugim posode in ekrinje z ostanki svetega Julijana in štirih drugih svetnikov. Sveta suknja je ostala nepokvarjena, pač pa še pogrešajo zmagovalnega križa, katerega je kralj Alfonz III. dal okrasiti z zlatom in z dragimi kamni. Ta je skupaj z bizantinsko ekrinjo najbolj dragocen predmet in najbrž izgubljen.

Sedaj, ko se je vihar poleg, na pokopališčih izkopujejo trupla mrličev, katere so tam v naglici zagrebli. Med mrličmi so spoznali škofovega tajnika dr. Avrelia Jago, ki so ga pogrešali in niso vedeli, kaj se je z njim zgodilo. Z njim vred so med mrličmi spoznali še pet drugih umorjenih semenišnikov.

V Asturiji so rdeči uporniki na zverinski način umorili 40 duhovnikov in dijakov. Glavno mesto Asturije, Oviedo, je mesto razvalin in kadečih se ruševin. Sedaj prihajajo na dan podrobnosti, kako so bili posamezni duhovniki in mnogi drugi prebivalci mesta pomorjeni. Nekateri so bili umorjeni zgolj zaradi tega, ker so ostali zvesti svoji veri.

Očividce pripoveduje o mučeniški smrti karmeličanskega priorja v Oviedu p. Eufrazija del Mi-

no Jezus. Ta visoki duhovni dostojanstvenik je povsod v mestu užival velik ugled. S 25 svojimi soprobrati se je umaknil iz samostana in se z njimi skril pred rdečo tolpo. 15 njegovih sobratov so socialistični uporniki ujeli in jih zaprli v nekdanji jezuitski samostan. P. Eufrazij pa je srečno ušel, toda med begom je padel in se hudo poškodoval. Poškodovanega in ranjenega duhovnika je vzel na svoje stanovanje njegov prijatelj. Toda duhovnik je kmalu opazil, da spravlja svoje znanee in prijatelje v smrtno nevarnost, če bo pri njih stanoval. Zato je sklenil, da se pojde zdraviti v mestno bolnišnico. Ko je p. Eufrazij s težavo prišel v bolnišnico, je bil civilno opravljen. Toda spoznala sta ga dva komunisti, katere sta ga ovadila revolucionarnemu odboru. Revolucionarji so ranjenega redovnika dvignili z bolniške postelje, ga vlekli pred sodišče in ga tam s štirimi glasovi proti enemu obsodili na smrt. Redovnik, oslabele od hude poškodbe, se je mogel komaj premikati. Posadili so ga v avtomobil, odpeljali v San Lazano, ga tam postavili pred zid in ga ustrelili.

Preden je bila izvršena smrtna obsodba, je p. Eufrazij razširil roke in zaklical: »Hermānos mios, os perdono a todo — Bratje, vam vsem odpuščam!«

Ko so po zadnjem marksističnem uporu na Dunaju nekega ranjenega upornika avstrijske oblasti ujele in zaprle ter ga nato po prekem sodu obesile, čeprav je bil ranjen, se je nad tem po pravici zgražal ves svet. Toda to, kar so marksistični uporniki zagrešili nad tem patrom, je pa mnogo hujše, kajti pater se ni boril proti njim z orožjem v roki, ampak je padel, čeprav ranjen, kot žrtev marksističnega sovraštva proti veri in cerkvi.

Socialistično časopiseje bi najbrž rado videlo, ko bi ves svet o Španiji tako molčal, kakor molči o Mehiki. Toda Španija je preblizu, da bi svet ne izvedel, kaj rdeči sodrugi tam počno.

Francoska mobilna garda je zasedla boulevarde pariškega mesta, da prepreči nemire ob priliki nastopa nove francoske vlade.

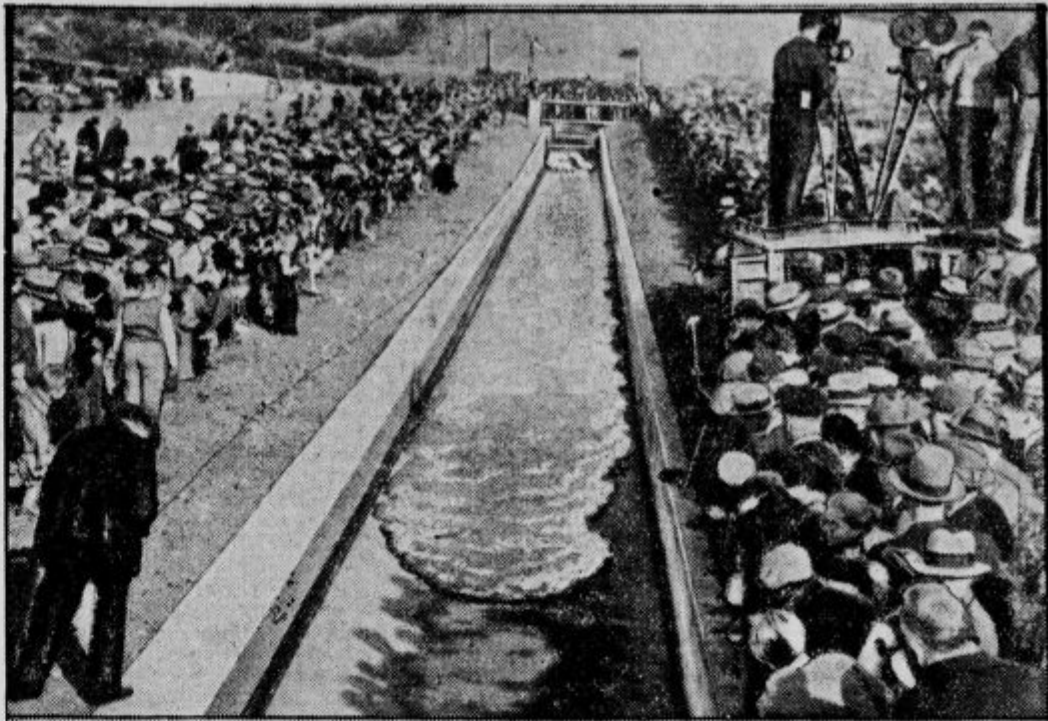
Zločinski blaznik in zlobni glumač

Dne 8. novembra se je nadaljevala obravnava proti zločinskemu atentatorju Matuški v Budimpešti. Dognalo se je, da je Matuška, ko je nosil razstrelivo na kraj atentata in odvijal vijake pri tračnicah, nosil rokavice, da bi zabrisal sledove. Šestkrat je neseel razstrelivo na 26 m visoki viadukt. Predsednik: »Koliko časa ste potrebovali za to delo?« Obtoženec: »Kako uro.« Predsednik: »Ali ste vedeli, da bo brzi vlak prišel prej, kakor pa tovarni vlak?« Obtoženec: »Ne. Najprej bi po vozem redu moral priti graški osebni vlak, nato tovarni vlak in šele potem brzi vlak. Niti pojma nisem imel, da tovarnega vlaka ne bo.« Predsednik: »Lahko bi si pa bili mislili, da bo kaka sprememba.« Obtoženec: »Prav nič lahko bi si ne bil mogel tega misliti. Ko bi bil hotel ljudi ugonobiti, sem imel na razpolago osebni vlak, ki mnogo prej privozi mimo. In če bi bil mislil na tisto, na kar namiguje g. predsednik, da bi bil lahko plenil pri taki nesreči, bi bil pri graškem osebnem vlaku to lahko naredil.« Predsednik: »Če vam torej ni bilo za to, da bi bili človeška življenja uničili, zakaj pa ste postavili peklenski stroj na viadukt, kjer je najbolj nevarno, in ne nekaj sto metrov stran?« Obtoženec: »Da, saj to je ravno tisto skrivnostno. V meni je bil nagon in občutek, da moram svoj namen izvršiti prav tukaj.« Predsednik: »Ali vam je Leon določil ta kraj?« Obtoženec: »Ne! Ko bi bil to strašno delo, ta nečloveški in barbarski zločin zato storil, da bi bil lahko plenil, bi se bil pri Jüterbogu približal kraju, kjer se je bilo ponesrežilo mnogo več ljudi.«

Predsednik: »Kje pa ste čakali na vlak?« Obtoženec: »Nikjer. Ko sem napeljal aparat, sem se

hotel umakniti. Šel sem že kakih 200 korakov daleč. Tedaj sem naenkrat zaslišal, da prihaja brzi vlak.« Med poslušalci v dvorani je nastalo veliko razburjenje. Nekateri začno jokati, drugi vpiti. Tudi obtoženec začne jokati in debele solze mu teko po licu. »Sedaj si nisem mogel več pomagati.« Predsednik: »To se je zgodilo ob 11.58 minut v noči med 12. in 13. septembrom?« Obtoženec: »Da. Ob Satanovi uri...« Predsednik: »To se je zgodilo v noči na 13. september 1931. Danes pa smo 8. novembra 1934. Torej šele sedaj, po treh letih, se vam vzbuja vest in občutite kesanje? Ali ste videli eksplozijo in jo slišali?« Obtoženec: »Videl sem le veliko svetlobo, slišal pa nič.« Predsednik: »Ali je bil Leon zraven?« Obtoženec: »Nisem ga videl. Med pripravi sem ga neprestano videl. Bil je oblečen v kmečko obleko. Zagledal sem ga na drugem tiru, kakih 25 korakov stran. Mislim, da je kak živ državljan. Nagovoril sem ga: Kako se pišete? Ni mi dal odgovora. Bil je najbrž kak poljski čuvaj. Toda v svojem čudnem stanju sem ga imel za Leona. Zdelo se mi je, da vidim tudi njegovo pištolo.« Predsednik: »Ali ste videli prikazen tudi po eksploziji?« Obtoženec: »Ne!«

Ker Matuška predsedniku vedno sega v besedo, mu je predsednik naročil, da sme spregovoriti samo takrat, kadar bo šilšal predsednikovo besedo »tessek — prosim«. Čez malo minut predsednik pozove Matuško, naj mu odgovori na neko vprašanje. Predsednik pa pozabi reči »tessek«. Ko ga predsednik še drugič pozove, naj odgovori in zakaj mu ne odgovori, je Matuška odgovoril: »Nisem slišal, da bi bili rekli »tessek.« (Smeh.) Predsednik zapisnikarju: »Tri dni temnice.«

Celih 25 let so delali načrte in jih potem izvrševali, da bi od izvira reke Hetch-Hetchy napeljali vodo v San Francisco v Ameriki. Sedaj so ta dela končana in na sliki vidimo slaynostni trenotek, ko so prve vode udarile iz gorovja po novi strugi proti mestu.

Po puščavah srednje Azije

Predavanje Sven Hedinovega spremljevalca

V torek, 6. t. m. je v Monakovem predaval švedski docent na univerzi Upsali dr. Niele Gösta Hörner o svojem potovanju s Sven Hedinom po puščavah in pustinja srednje Azije. Predavatelj je imel še posebno nalogo, naj preišče reke in jezera teh krajev ter tako reši vprašanje, ali se srednja Azija res suši. O svojem potovanju je tole povedal:

Bele pege na zemljevidih srednje Azije izginejo. To je zasluga Sven Hedina. Skupino, katero sem jaz vodil, so financirali in sestavljali večinoma Švedi. Spomladi leta 1929. smo iz Rusije hoteli prodreti v puščavo Gobi. To se nam je ponesrečilo. Šele jeseni smo skozi Peking prišli v vzhodni Gobi. Sestavili smo kamelsko karavano, težke tovore porazdelili na živali in odšli smo med bronastim zvonenjem kameljih zvoncev. Bližala se je zima. V šotorih nam je živo srebro zmrznilo. Zmerili smo 40 stopinj mraza. V puščavi Gobi je pesek in kamen. Dne 1. maja smo prišli do »Mrivega mesta«, o katerem poroča že Marco Polo. Danes stoji tam le še zidovi. Kmalu nato smo prišli do žile, ki vodi skozi Gobi, to je reka, ki na njenih bregovih vidiš precej zelenja. Paleontologi so našli tukaj dokumente iz časov Kristusa. Kljub temu, da so ti dokumenti že 2000 let ležali tukaj, se vendar jasno vidi, od kdaj so. Našli smo izsušena jezera in na njihovih bregovih mnogo za znanstvo važnega gradiva. Poleti smo študirali, jeseni smo pa nato »džarili v Sulo. To je mesto, ki ima 30—40.000 prebivalcev na vznožju precej visokega gorovja, katero se imenuje Richthofen. V vsem mestu ne najdeš niti ene šipe v oknu, v nobenem stanovanju niti enega lesenega poda, tako, da se ti zdi, da si v hlevu, ko stopiš v tako sobo. Zraven pa kar mrgoli mrčesa.

Ekspedicije so se razdelile v razne skupine. Hörnerjeva skupina je z osli in jeki plezala na gorovje Richthofen. Te gore so visoke 5—6000 m. Lepe so pa tako, da se lahko merijo s švicarskimi planinami. To so kraji, kamor se ni stopila noga belega človeka. Smo v domovini jakov, neke vrste govedi, katera prenašata tovore. Onstran grebena se pokrajina spremeni. Vse je milejše in rodovitne doline v višini 3—4000 m se odpro človeku. Tukaj prebivajo glasoviti črni Tibetanci, ki trgujejo in tudi ropajo. Vendar smo z njimi dobro izhajali.

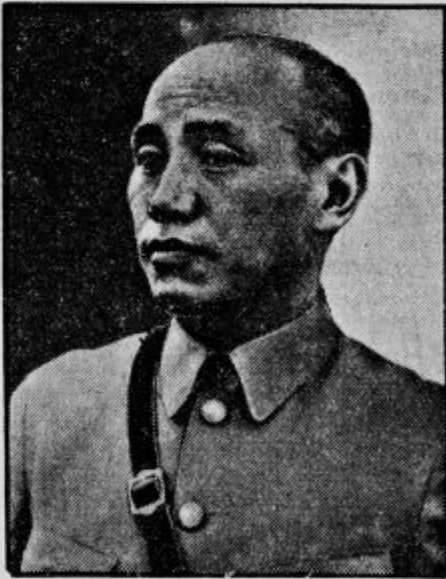
Sredi proučevanja nas doide Hedinovo naročilo, naj obiščemo Lop Nor. To je veliko jezero v srednji Aziji, katero je znano že iz staro-kitajskih dokumentov. Pred 50 leti je jezero izginilo. Sven Hedin, ki je zaupal kitajskim listinam, je že pri svoji drugi ekspediciji (1899—1902) obiskal to jezero. Ze tedaj je povedal, da se bo tudi to jezero nekoč vrnilo v staro strugo, in da bodo nazadnje listine stvarih Kitajcev le imele prav. Leta 1928. so kitajski zaupniki sporočili Sven Hedinu, da se je jezero res vrnilo v staro strugo. Toda Sven Hedin od generalnega guvernerja pokrajine ni mogel dobiti dovoljenja, da bi smel tja. Končno se mu je posrečilo dobiti dovoljenje od osrednje kitajske oblasti. Tako je Hörner moral v prepovedano deželo brez guvernerjeve vednosti.

Od Dun-hvanga je karavana prišla v puščavo. Nihče v karavani ne ve, kam je namenjena. Vsek pa je moral obljubiti, da se bo držal karavane v dobrem in slabem. Žalostno potovanje se je začelo. Upanje, da bi v rekah našli vodo, se je razblinilo. Reke so bile izsušene. K sreči pa je kmalu zapadel eneg, katerega smo zbirali in jemali s seboj. Ekspedicija je prišla v slano močvirje. Nepregledno daleč se razteza puščava, na tleh je ko kamen trda sol. O življenju ni sledu. Vse kamele so obbolele na nogah. Krvavi sledovi izpričujejo njihove bolečine. Skušamo jim pomagati na ta način, da jim na parklje privežemo usnjate krpe. Mraz je

tako hud, da nam zmrzuje črnilo, katerega moramo nositi v hlačnih žepih. Pero zledeni, ko praskamo po papirju. Dne 1. januarja 1930 prvič zagledamo novi Lop Nor. Voda je polna soli. Mongolski in kitajski spremljevalci so obupani. Grozi upor. Toda voditelji posredujejo in pot se nadaljuje.

Naenkrat najde nekdo vejo, vso pokrito s soljo. To je prva sled življenja, in nam da novega poguma. Kmalu pridemo v novo pokrajino. Tu je ilovica. Naša pot gre gori in dol. Ilovica in pesek so za noge naših kamel prva dobrota. Toda vode primanjkuje in tudi krme za živali nam je zmanjkalo. Nekega dne pa zagledamo daleč na obzorju gorovje. Tam teče reka Tarim. Vzdržati moramo do tja, pa smo rešeni. Kamele moramo z groznimi udarci poganjati naprej. Nepopisno je veselje, ko smo dosegli Tarim. Toda kamele so nam medtem po večini poginile. Le z nekaterimi moramo meseca marca nadaljevati pot, ko smo kartografsko narisali jezero Lop Nor. Po sedmih mesecih samote smo v začetku julija prišli v prvo človeško bivališče. Zopet smo na Kitajskem, kjer divja državljanska vojska in kjer prebivalci Dun-hvanga trpe lakoto.

V snežnih viharjih korakamo dalje. Tolovaji nas ogrožajo. Nekega dne zabrenči po zraku letalo in znanstveni raziskovalec stopi iz njega. Za božič smo skupaj praznovali sveti dan. Še eno leto smo delali v puščavi Gobi, potem pa smo se leta 1933 1. aprila vrnili v Peking. Japonska vojna letala so križarila nad mestom, toda zbrano gradivo smo mirno zavarovali, sedaj ga bomo doma obdelali.

Kitajski maršal Čiangkajšek je na res čudežen način ušel smrti. Na njegov poseben vlak je bila vržena bomba, ki je ubila dva uradnika iz njegovega spremstva, medtem ko je maršal ostal nepoškodovan.

Peklenski molk

V mehiški država Jukatan je cerkvena oblast sama dala zapreti vse cerkve, da bi jih obvarovala pred skrunjenjem policijskih agentov, katerim je guverner naročil, naj prevzamejo v upravo vsa katoliška svetišča.

Mehiški škof, ki sedaj živi v pregnanstvu v San Antonio v Texasu, se je v pogovoru o razmerah v Mehiki takole izrazil:

»Versko preganjanje, ki zadnjih osem let ne prestanto divja v Mehiki, je posebno zadelo mejo škofijo. Službe božje že dolgo nismo imeli. Duhovnike so pregnali. Vernikom pa so z orožjem branili, da bi si dali deliti svete zakramente od tistih redkih duhovnikov, ki so še ostali. Vlada stori vse, kar je v njeni moči, da bi zatrla vsako sled vere in krščanstva. Pri tem pa je najhujše to, da inozemstvo o vsem tem skoraj nič ne ve. (Ta molk svetovnega časopisja o razmerah v Mehiki je res peklenski molk.) Zdi se, da so vsi dogovorili, da bodo o dogodkih v Mehiki molčali. Mehiške oblasti na šolah uvajajo socialistični nazori pouk. Z njim obolen pa uvajajo natančno in sirovo poučevanje o spolnih rečeh, kar bo za mladino poguba.«

★
Čudno. Prvi: »Danes sem srečal tvojo ženo, me ni videla.«
Drugi: »Vem; mi je že povedala.«
★

V posredovalnici. Gospa: »Ali ste prinesli spričevala s seboj?«
Služkinja: »Da. Ali vi tudi?«

Odbor treh zaseda v Rimu
V palači Chigi v Rimu se je sestel odbor treh Zvez narodov, da se posvetuje o vprašanjih, ki so v zvezi z glasovanjem v Posaarju. V sredi odborikov in strokovnjakov sedi predsednik odbora treh Aloisi (X)

Umetnik novi postrežnici: »Tu vam bo čisto dobro šlo, gospa Sirotko, samo če boste vsako stvar prav tja nazaj položili, kjer jo boste našli.«

NARODNO GLEDALIŠČE V LJUBLJANI

DRAMA (Začetek ob 20)

Torek, 13. novembra: *Orfio*, Red B.
Sreda, 14. novembra: *Velika noč*, Red A.
Četrtek, 15. novembra: *Migo, dekletje z Montparnasa*, Red C.
Petek, 16. novembra: *Zaprto*.

OPERA (Začetek ob 20)

Torek, 13. novembra: *Hoffmanove pripovedke*, Red A.
Sreda, 14. novembra: *Rigoletto*, Red Sreda.
Četrtek, 15. novembra: *Carmen*, Gostovanje Andrea Burdina, Iven.
Petek, 16. novembra: *Zaprto*.
Judice Burdino, ki je žel pri prvem gostovanju navdušene aplavze občinstva za njegovo odlično kreacijo de Grieuxa, s katero je pokazal profinjenost pevski in igralsko kulturo, se poslovi od Ljubljane 15. t. m. v četrtek, kot don Jose v Bizetovi *Carmen*. G. Burdino opravičuje najboljšo mnenje o njegovih umetniških kvalitetah tudi kot don Jose. Toploti pelja, ki ga gradira z igro, polno zvneči glas, temperamentna in strastna igra v zadnjem dejanju, s katero očara poslušalca, so vrline tega odličnega pevca. Obširno opozarjamo, da si pravčasno nabavi vstopnice za naslednje gostovanje umetnika.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Torek, 13. novembra ob 20: *Hamlet*, Red C. Znižane cene.
Sreda, 14. novembra ob 20: *Hamlet*, Red A.

Naznanila

Ljubljana

1. Ljubljanskim v Hubadovi župi JPS včlanjenim pevskim zborom. Prihodnja pevska vaja za žalni koncert 23. t. m. se vrši v četrtek, dne 15. novembra ob 20 v prostorih pevskega društva Ljubljanski Zvon v Mestnem domu. Udeležba je obvezna za moške in mešane zebre. Arhivarji naj prinesejo notni material za žalne speve s seboj. Pridite vse in vsi točno. — Uprava Hubadove župe JPS.
1. Kino *Kodljivo*. Drevi ob 20 in jutri ob 20 Georg O'Brien v filmu *Črna krv*. Cene znižane.
1. Nočno službo imajo lekarni: mr. Uštar, Selenburgova ulica 4, Kmet, Tyrševa cesta 41, in mr. Trunkovski ded., Mestni trg.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Torek, 13. novembra: 11.00 Šolska ura: Od drevesnega debela do papirja (Josip Zabkar) 12.15 Plošče 12.50 Poročila 13.00 Čas, plošče 18.00 Gospodinjstva ura: Poročilo o internacionalnem kongresu v Berlinu za gospodinjstvo poklice (ga. Zemljanova) 18.30 Otroška ura (ga. Gabrijelečeva) 18.40 Nemačina (dr. Kolarič) 19.10 Nacionalna ura: August Senoa 19.50 Jedilni list, program za sredo 20.00 Sokol: Smer sokolske vraga (Franjo Lubej) 20.30 Zlatne koračnice na klavirju izvajal dr. Svarar 21.00 Biblijske pesmi od Dvoraka, poje Drago Zavar 21.30 Čas, poročila, Radijski orkester.
Sreda, 14. novembra: 12.15 Plošče 12.50 Poročila 13.00 Čas, plošče 18.00 Plošče 18.30 Nasveti za naše ljudske odre (Joža Vombergar) 18.40 Pogovor s poslušalci (prof. Prezelj) 19.10 Nacionalna ura: Peter II. Petrovič 19.50 Jedilni list, program za četrtek 20.00 Orgelski koncert Stanka Premra, vmes poje Tone Petrovič 21.00 Vojaška godba 40. pešpolka Triglavskega 22.00 Čas, poročila, plošče.

Drugi programi:

TOREK, 13. novembra: 19.45 Violinski koncert 21.00 Naznanil junak, drama 21.30 Radijski orkester — *Dunaj*: 17.20 Violinska glasba 19.30 Ura Leona Falla 20.50 Operne melodije 22.50 Jazz 24.00 Plošče — *Budimpešta*: 18.00 Dva kvarteta 20.25 Ciganska glasba 21.50 Orkestralni koncert 23.15 Jazz — *Milan-Trst*: 17.10 Laha glasba 20.45 Cardaska kroginja, opereta, Kolman — *Rim-Bar*: 17.10 Laha glasba 20.45 Trio in dueti 21.45 Veseloliga 22.15 Laha glasba — *Praga*: 19.10 Trio na flauti 19.30 Iz oper 20.15 Koncert na cimbalu in orkester 20.45 Scapinove zvijače, Moliere — *Brno*: 19.30 Bandonion solo — *Vratislava*: 19.10 Ciklus pesmi — *Varšava*: 21.00 Novi Don Quijote, opera, Monizsko 22.15 Plošče — *Berlin*: 18.30 Stuttgart 20.10 Zabavni koncert 21.10 Plesne melodije — *Königsberg*: 19.00 Pesmi 21.00 Večerni koncert — *Hamburg*: 19.10 Regiment po česti gre, koračnice 21.10 Lipsko — *Vratislava*: 19.00 Pesmi Nemecev v tujini 20.00 Radijski orkester — *Lipsko*: 19.00 Narodne pesmi 21.00 Plesna glasba — *Köln*: 19.00 Pesmi 20.10 Vratislava — *Frankfurt*: 18.45 Zabavni koncert 20.10 Car in tosar, opera, Lortzing — *Stuttgart*: 18.30 Vojaška godba 19.30 Valček koraka 20.10 Ljubben na orglinah 21.15 Grozna povest — *Monako*: 19.00 Radijski potpourri 20.10 Aeneas von Tharau, ljudska igra s petjem — *Zürich*: 21.10 Pesna ura — *Strassburg*: 21.30 Francoska operna in baletna glasba.

Uprava »Slovenca« Maribor

Koroška cesta 1
Podružnica: Aleksandrova 6

Sprejemajo se oglasi in naročniki lista, izvršujejo vsi upravni posli in dajejo pojasnila ki spadajo v delokrog upravnistiha lista.

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; žensitovanski oglesi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali ogles Din 10.—. Mali oglesi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonsko 3 mm visoka pletina vrstica po Din 2.50. Za pismene odgovore glede malih ogiasov trebe priložiti znemko.

Službe iščejo

Krojačica

se priporoča cenj. damam. Delo po zelo solidni cenj. Križevniška ulica 11/III. a

Potujoči trgov. potnik za Stajersko želi še kak dober artikel iz špacerije ali galanterije. Naslov pove uprava »Slovenca« v Mariboru. (a)

Krojaški pomočnik

za mešano delo želi službo v mestu ali trgu. Dopise pod »240« poslati v Zreče, pošto ležeče. (a)

Službodobne

Samostojno kuharico sprejmemo za večji penzionat na severnem Jadranu. Nastop službe takoj. Reflektiramo samo na dobro izvežbane osebe, ki so bile že zaposlene v hotelih, odnosno večjih penzionatih. Prednost imajo one, ki imajo osebno pravico za vodstvo penzionata, odnosno vse po obrtnem zakonu predpisane pogoje. — Ponudbe s točnim opisom dosedanje zaposlitve, kakor tudi z navedbo minimalnih zahtevkov za delo v času sezone in delo po sezoni naj se pošljejo na oglašni oddelček »Slov.« pod šifro »Jadran« št. 12906. (b)

Vajenci

Učenko

ki ima veselje do trgovine in je dobra računarica, sprejmemo v trgovino s mešanim blagom. — Gregor Koželj, Mokronog. (v)

Brivski vajenec

že nekoliko izučen, išče zaposlitve v mestu ali na deželi. Ivan Kalar, Bežigrad 1, Ljubljana. (v)

Denar

Telefon 38-10

Posredujem

denar na hranilne knjižice vseh denarnih zavodov Rudolf Zore, Ljubljana, Gledališka ulica 12. (d)

Posojila

na vložne knjižice daje Slovenska banka. Ljubljana. Krekov trg 10

Prodaja knjižico

Ljudske posojilnice v Kranju. Cena po dogovoru. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 12535. (d)

Stanovanja

ODDAJO:

Stanovanje

sobo in kuhinjo takoj oddam mirni stranki. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12943. (d)

Posrestva

Enonadstropna hiša

v kateri je v pritličju dobro dočesna gostilna z vsemi pritliklinami, v nadstropju se nahajajo trije sobe, edino moderno zidano kegljišče v trgu, velik gostilniški vrt, ledenica, velik vrt za zelenjavo, tiskarski hlevi itd. — napredaj radi visoke starosti lastnika. — Naslov v upravi »Slovenca« št. 12949. (p)

Konces. kovačnico

blizu Laškega — prodam. Salobir, Sv. Lenart nad Laškim. (p)

Kupimo

Vsakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah CERNE, juvelir, Ljubljana Wolfova ulica št. 3.

Pisalni stroj

dobro ohranjen, kupim. — Ponudbe na upravo »Slovenca« št. 12933. (l)

Prodamo

Če avto svoj stari prodajal a! motorja bi znebil se rad brž kupcev in mnogo prižen Slovencev najmanjši! Insest!

Več let

ste si nevede kvarili prebavne organe z falzificiranimi grenčicami, zato jih zdavrite sedaj z domačo, naravno Jordan grenčico. Dieta ni potrebna. Lastnik Rupp, Beograd, Čika Ljubina 18-L.

Telefon 2059

PREMOG

KARBOPAKETE DRVA, KOKS nudi

Pogačnik

Bohoričeva ulica št. 5.

Sveža jajca

debela zaboji 400 kom. 225 Din, la orehe v lupini 50 kg 240 Din franko podvoz razpošilja G. Drechsler, Tuzla. (l)

Zdrav, odbran

krompir

oddaja — dokler zaloga po 50 Din 100 kg

vsako količino

tvrdka A. Volk,

Ljubljana,

Resljeva cesta št. 24

Razno

Izposojamo

Plošče . . . 42 Din

Gramofone 410 Din

Elektron

Ljubljana

Tavčarjeva ulica 5

Glasba

R. Warblnek

najstarejša tvornica klavirjev

Ljubljana

Gregorčičeva ul. 5 I.

Prodaja inozemskih in lastnih izdelkov

Strokovnaška popravila in uglaševanje

Nacenejša izposojevalnica

Obročna odplacovanja

Objave

Preklicl

Podpisani Sever Rudolf iz Ljubljane, sem govoril o gospodični Smalc Ivanki, trgovki v Ljubljani, da je zaprta, ker se je neugodno izražala o Njegovem Veličanstvu kralju. Za to kleveto nisem imel nobene osnove in radi tega preklicujem in obžalujem, ter se gospodični Smalc-čevi zahvaljujem, da je odstopila od tožbe. R. Sever.

Preklicl

Podpisani Savinc Franc, posestnik in klobučar iz Radeč pri Zid. mestu sem raznašal o gđ. Smalc Ivanki, trgovki v Ljubljani, v Zagrebu in po raznih sejmih v Sloveniji kleveto, da so jo zaprli v glavnašča radi žaljenja Nj. Vel. kralja. Za to kleveto nisem imel niti najmanjše osnove in jo radi tega preklicujem in obžalujem, ter se gđ. Smalc Ivanki zahvaljujem, da je odstopila od kazenske tožbe. Radeče pri Zid. mestu. 8. novembra 1934. Savinc Franc.

STARŠI!

Otroku, ki obiskuje šolo, dajte, ako je slaboten, použiti vsak dan zjutraj in zvečer malo žličico okusnega »Energina«, za krepitev krvi. Živec in teka Otroci, ki redno jemljejo »Energin«, imajo dober tek in so odporni zoper vsa obolenja. »Energin« za lačanje krvi. Živec in teka dajte dekletu med 10 in 17 leti, ako je slabotno. To je prehodna dekleška doba, ko se mora vsako dekle okrepiti »Energin« dajte vsakemu članu rodbine, ki nima teka. »Energin« dajte vsakemu članu rodbine, ki je malokrven.

»ENERGIN« se dobi v lekarnah v steklenicah po pol litra; 1 steklenica 35 Din.

Reg. S. br. 19.147/33.

Redni občni zbor

zadruga

»Jugoslovanska knjigarna« v Ljubljani

bo v četrtek, dne 22. novembra 1934

ob pol petih popoldne

v posvetovalnici Jugoslovanske tiskarne

Spored:

1. Branje zapisnika zad. o. z.
2. Prebere se reviz. poročilo.
3. Poročilo načelstva in nadzorstva.
4. Odobritev računskega zaključka za poslovno leto od 1. VII. 1933 do 30. VI. 1934.
5. Podružnica v Ljubljani in Novem mestu.
6. Volitev tretjine načelstva.
7. Volitev nadzorstva.
8. Slučajnosti.

Vabi načelstvo

Tudi v naši podružnici

Ljubljana, Miklošičeva cesta 5 (paviljon)

lahko plačate naročnino za »Slovenca«, »Domoluba« in »Bogoluba« naročate inserate in dobite razne informacije — Poslovne ure od pol 8 zjutraj do pol 1 popoldne in od 2 do 6 popoldne.

Jožica Danica Gerželj

hči gozdnega čuvaja

danes, dne 12. t. m., po dolgi, mučni bolezni, previdena s tolažili svete vere.

Pogreb bo v sredo, dne 14. t. m.

ob 2 popoldne izpred mrtvašnice splošne bolnišnice na pokopališču k Sv. Križu.

Ljubljana-Moste, 12. novembra 1934.

Globoko žalujoči starši s hčerko

in ostalim sorodstvom.

»ALGA« ZA MASA20 PROTI REVMAZIZMU, ISIASU, BOLEČINAM V KOSTEH, ZBADANJU IN RAZTEZANJU MISIC

Na dlan roke si izlijte nekoliko »Alge« ter drgnite vzdolž mišic oni del telesa, kjer občutite bolečine. Ko se je dlan ogrela in posušila, jo namočite nanovo in zopet drgnite. Tako ponavljajte večkrat, nato pa ovijte nadrgnjeni del telesa z volneno krpo ali robcem. Masirati je treba dva do trikrat dnevno, po potrebi tudi večkrat. Če po prvih masiranjih boste imeli prijeten občutek in olajšanje bolečin. Kakor hitro občutite tudi najmanjše razpoložanje in raztezanje, nadrgnite telo z »ALGO«, ker je to lahko pričetek težkega obolenja, ki ga boste z malo »ALGE« preprečili.

»ALGA« se dobi povsod. — 1 steklenica 14 Din (Reg. s. br. 18117-32.)

Alja Rahmanova:

76

Zakoni v rdečem viharju

Čudno čuvstvo se me polašča. Sijaj škrlatno-rdečega solca in ta debeli sneg, spozke gazi in zasnežene vejice dreves bi si rada zagrebla v spomin, to podoba bi rada vzela s seboj v inozemstvo. Čemu mi bo tam? Mar ondi ni snega, ne škrlatnega solca, ne gazi v vrtovih, ki so potresene s pepelom? Ne vem, čemu, ampak vse, kar vidim, zbiram in spravljam v dušo, da se bom pozneje spominjala. Čemu naj se spominjam, čemu naj se spominjam Rusije? Da, vse si hočem pozneje spet priklicati v spomin! Mar naj si zapomnim tudi to rusko mačko, ki čepi tu ob ograji in tožno mijavka-joč dviga taci? Da, vse si hočem vtisniti v spomin in tudi tale okorni izvešek z nikomur podobno presto, in to čepečarno, vse, vse...

Nisem vprašala Otmarja; čakala sem, da je sam izpregovoril: Rektor ga je sprejel zelo neprijazno, niti sedeža mu ni ponudil. Zivo sem si predstavljala, kako rektor dostojanstveno sedi v naslanjaču, videla sem v duhu njegove nemirno begajoče oči, ki nikdar ne pogledajo naravnost, njegove nervozno podrtavajoče roke. Rekel je, da sploh ničesar ne ve in se je delal, ko da ga vsa zadeva nič ne briga. Tega nisem pričakovala. Očitala sem Otmarju, da je morda govoril premalo do živega.

»Saj menda ne misliš, da ga bom prosil?«
»Potem pojdem sama k njemu; prepričana sem, da ga je GPU obvestila o najinem izgonu. Ali ni bil v hudi zadregi?«

»Če je bil v zadregi ali ne, ne vem, ampak na vsak način se je obnašal ko prase. Če me vržejo vnu, pojdem; toda prosil ne bom!«

»Ampak, Otmar, kaj govoriš? Ali ni morda vse golo nesporazumljenje?« sem šepetala. »Saj te vendar preganja GPU!«

»Čisto vseeno mi je, kdo me goni proč; izganajo me in zato ne želim dalje ostati!«

Obraz mu je zalila rdečica in v očeh se mu je pojavila trma in sovraštvo, česar se pri njem najbolj bojim. Tega ne pozabi in ne odpusti nikoli, sem si spet mislila z bridkostjo.

»Sama pojdem k rektorju in bom govorila z njim, da zveš resnico!« sem rekla. V tem trenutku se je peljal rektor mimo na elegantnih sanjah, ki sta jih vlekla dva krasna konja. Sani in konja so svoje dni vzeli očetu moje součenke. Otmar je vljudno pozdravil, rektor pa ni hotel ničesar videti in se je še globlje zakopal v kožuho na sanjah.

Mahneva jo po stranski ulici, da ne bi nikogar srečala. Otmar me vodi pod pazduho; nič ne govori. Jaz pa skušam ujeti mimogrede kak vtis in ga obdržati, tako rekoč na srec pritisniti. Tu dolga ograja iz desk različne velikosti. Tam-le v hišici je stanovala součenka iz gimnazije, na temle zanemarjenem vrtu sva se skupno pripravljali na izpit iz fizike, sredi med cvetočimi lipovkami in jablanami. In nenadno sem se spomnila s čudovito jasnostjo, da sva sedeli pri slabo izdelani mizi, ki je na njej ležal kup odprtih šolskih knjig, in mi je ona pošepnila: »O, ti neumna človekoljubka, ljubiteljica ljudstva, le čakaj, ljudstvo ti že pokaže! Kaj je meni ljudstvo, ljubši so mi častniki! Jaz vzamem častnike!« —

Nasproti nama pride krdeč dekistov z jetnikom. Bože, kolikokrat sem v teh letih že videla jetnike, ki so jih peljali po ulicah, pa še nikoli! ni njihova nesrečna, nevedna zunanost napravila name globlje vtisa nego danes. Ni bil navaden zločinec, ampak, kakor je sedaj običajno, politični očitno posebnost nevarna. Pred njim korakata dva vojaka, in sicer ritenski z napetimi revolverji, namerjenimi na jetnika; le zdaj pa zdaj za hip pogledata nazaj, da jima ne bi izpodletelo na gru-

dasti poti, ki je bila posejana z ledenimi kepami. Ob desni in levi tudi po en vojak z namerjenima revolverjema in za njim spet dva z nastavljenima bajonetoma. Jetnik je mož inteligentnega obraza; roke drži v žepih popolnoma razcefranega letnega plašča (pri 30 stopinjah mrzota), brez pokrivala na glavi, lasje mu vise zmršeni čez obraz. Počasi, prav počasi koraka po sredi ulice v gotovo smrt. Obraz mu je smrtnobled; ali je tako dolgo sedel v ječi in je za smrt bolan, ali je to smrtni strah? Ljudje obstajajo in z grozo gledajo tako navadni prizor, ki se mu pa vendar ne morejo privaditi.

»Političnega ženejo,« reče neka ženska z rdečo ruto na glavi in z veliko košaro v roki, z globokim vzdihom; stoji on ima mater ali ženo in morda tudi otroke!

In jaz — strah me zgrabi, da komaj stojim. Sedaj prideva domov in morda zapro tudi naju in naju odpeljejo ko tega moža, nekam daleč, vedno dalje od doma, od staršev in od otroka, v ječo in potem v smrt. In nihče se ne bo potegnil za naju, nihče jim ne bo zaklical: Kaj delate? Da, še vprašati se ne bo upal nihče, zakaj? ... Zakaj pa peljejo tega človeka? Na nosu mu postrani visi ačipalnik in vrveca niha groteskno sem ter tja. Bržkone je častnikar, pisatelj ali učitelj; peljejo ga v smrt in vse strmi vanj z nemo grozo; toda nihče nima poguma vprašati ali črhniati besedico. Kvečjemu šušljajo prav na tihem: Politični! In če bodo naju tako gnali? Drevenela sem od strahu; najstrašnejše se mi dozdeva, da se ne moreš nikjer pritožiti, nikjer opravičiti. Dežela krivice, dežela nasilja, dežela zatiranja in okrutnosti, moja domovina!!!

Vedno tesneje se privijam k Otmarju, ki hodi z mirnimi koraki. Vem, on ni mojih misli, on ne čuti strahu, ker se vedno ne misli, kaj ga utegne čakati, ker se vedno misli: o Rusiji bolje, mnogo bolje, nego je v resnici. Užaljen je, hudo užaljen,

pa ne prestrašen. Svoje misli obdržim zase, prvič sem mu jih zamolčala.

Doma so naju čakali s kosilom. Miza je posebno svečano pogrnjena, jedi pripravljene posebno izbrano; danes bodo pilmeni (z mesom nadevane vrečice iz testa), mati in Dunjaša sta jih delali že od ranega jutra. Nisem mogla očetu ali materi pogledati v obraz, ker sem vedela, da me bo takoj spet premagal jok, da sploh ne bom mogla jesti, da mi povzroča bolečine vse, kar oče govori s pri-siljeno veselim glasom, dočim mu obraz drhti in si mati brez prestanka briše oči. Otrok sedi očetu v naročju in veka; na prvi pogled se mu pozna, da je bolan. Lica žare, ročice mu ko mrtve vise nizdol. Otrok je bolan! In če naju zapro? Dunjaša prinese veliko skledo s pilmeni. Oče se trudi, da bi kazal od veselja razigran obraz, in pravi:

»Tako, to mi je všeč! Pilmeški! Ze dovolj jih nismo imeli! He! Tovariši! Aljuška! Kaj se držiš tako kisel? Daj sem krožnik! je klical z glasom, ki naj bi bil vesel; toda nenadno se mu stori inake in z rahlo se tresočim glasom reče:

»Ljuba moja otroka, mislita na moje besede: Vse se snide